

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Ryhttér petit sorra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, május 31.

Mai számunk főbb közleményei:

Társadalomtudományok a középiskolában.
Botrányok a hunyadmegyei közgyűlésen.
Hofrichter börtönében.
Büchler Ábrahám peché.
Hogy szórakozik a káplán ur?
Hajléktalan aradi családok.
Tarkaságok.

A koalíció hagyatéka

Arad, május 30

A nemzeti munkapárt utolsó értekezletében, az igazságügyminiszter, a katonai perrendtartást ismertetvén, előadott egyet-mást az előkészítő tárgyalások előzményeiről, melyeknél szükséges megállanunk, mert találóan világítják meg a szituációt. A miniszter, igen diszkrétén, „történeti előzménynek” mondotta előadásának ezt a részét s mi is tartjuk magunkat az ő terminológiájához.

Ezt a történeti előzményt az igazságügyminiszter abban foglalta össze, hogy mikor a Héderváry-kormány az ügyek intézését átvette, a katonai perrendtartásról olyan tervezetet talált, mely egyazon szakaszban kontemplálta a nyelvkérdés szabályozását Magyarországra és az osztrák tartományokra. A mi annyit jelent, hogy e szabályozás elfogadása esetén, az osztrák törvényhozás vitát folytathatott volna a katonai perrendtartás magyar nyelvi dispozióinak lényegéről, e dispoziók szavazás alá kerültek volna az osztrák parlamentben s végső eredményben az osztrák

reichsrath hozzájárulásától tétetett volna függővé a nyelvkérdésnek Magyarországon való szabályozása.

Az igazságügyminiszter elmondta, hogy ugy Héderváry gróf miniszterelnök, mint ő maga is, már az első értekezleten kategorikusan kijelentették, hogy ezt a rendelkezést ők nem állják. Mert a rendezésnek ez a módja nem felel meg a magyar igazságszolgáltatás szuverénitásának és nem felel meg annak a jognak, melyet mi a mi területünkön feltétlenül gyakorolni óhajtunk. A Héderváry-kormány első dolga tehát az volt, hogy elvileg kimondotta, hogy a magyar bünvádi perrendtartásban csak a magyar területre vonatkozó nyelvkérdés szabályozható. Ebbe nem engedünk beleszólást az osztrák törvényhozásnak, melynek semmi köze ahhoz, hogy mi a magunk nyelvi viszonyait miképpen szabályozzuk. Rendezze Ausztria a maga területén a nyelvi kérdést úgy, a hogyan akarja s a hogyan azt az igazságszolgáltatás érdekében jónak látja. Nekünk azonban itthon a szabad kezünket fenn kell tartanunk.

Ebből az elvből indult ki a magyar kormány s így jött létre az előterjesztett mai 80. szakasz, mely a területiség elvét gyakorlatilag is megvalósítja.

A jogi helyzet tehát az, hogy lesz két egészen egyforma bünvádi perrendtartás, mely az alapelveket, s a perrendtartás érdemi részét egyformán szabályozza s csak a 80.

szakasz különbözik, amennyiben abban mi kizárólag a magunk nyelvhasználatát szabályozzuk s egyben utalunk arra, hogy az osztrák tartományokra nézve a nyelvhasználatot az ott fennálló jogszabályok szabályozzák.

A kérdésnek ez a része tehát teljesen világos. A jelenlegi kormány az örökül kapott rendezést törvénytellennek, igazságügyi szuverénitásunkat sértőnek találta, felborította, megkorrigálta. Teljesítette kötelességét. Elismerés jár neki a szilárdságáért.

De van ennek a kérdésnek egy másik oldala is. A miniszter szavaiból ugyanis kétséget kizárólag kiderül, hogy a sérelmes dispozició, a melyet ez a kormány nem állott, tényleg benne foglaltatott ez örökül átvett tervezetben. Ebből más következtetést le nem vonhatunk, mint azt, hogy a koalíció, a mely ma annyira felháborodik a területiség elve alól statuált egyetlen célszerűségi kivételen, egyáltalában nem igen gondoskodott róla, hogy a területiség elvét az osztrák kormányval elfogadtassa. Mert ha a jelenlegi kormány örökül kap egy tervezetet, melynek alapján elődje tárgyalt és ez a tervezet beleszólást enged az osztrák törvényhozásnak a nyelvkérdés magyarországi szabályozásába, így annyi legalább is kétségtelen, hogy ez a sérelmes rendelkezés a koalíciós kormány uralma alatt még nem volt eliminálva. Vagy nem is gondoltak rá, vagy nem tudták kiküszöbölni. Az

Tavaszi éjszaka.

Irta: Dóra.

Heves fejfájás gyötörte Barlay Sándort a kaszinóban. Merk doktor, a háziorvosa, aki szintén ott volt, azt tanácsolta neki, hogy sétáljon egyet, mielőtt hazamegy. Barlay szót fogadott. Elment. Amikor künn volt, mélyen szivta be a friss estéli levegőt, de csakhamar megint úgy érezte, mintha vaskapocs szorítaná össze a homlokát és vaspántok fűződnek a melle körül... Fuldokolt. Meggyorsította a lépéseit... Végre hazaért.

A portás jelentette neki, hogy a feleségét telefonon hívták a tanácsos urhoz, mert a öreg ur, Barlay atya, — hirtelen rosszul lett.

— Soós Imre nagyságos ur kísérté el a nagyságos asszonyt, — folytatta jelentését a portás, — parancsolja nagyságos ur, hogy befogassak?

Barlay elnézett a portás arca mellett, azután szó nélkül rohant el. Futott, amíg lélegzete el nem állt, azután megállt, de gondolatai rohantak tovább. Az öreg ur rosszul lett... Imre persze kéznél volt és segítségére lehetett rögtön... Ő hívta el az orvost, ő rohant a gyógyszerért, ő értesítette Helént, ő kísérté el oda és most is ott volt vele együtt... Ő! a nélkülözhetetlen... a hűséges... a jószágos... a korrekt... a megrontó...

Barlaynak hevesen dobogott a szíve. Őt nem is kívánta az atyja... minek is... hiszen ott volt a mindig készsége Imre...

Keserű gyűlölet töltötte el; a régi, amely még nem mult el... és az új, amely csak most keletkezett... Rohant előre. Mire az erdő széléhez ért, már nagyon elfáradt. E helyhez kellemes emlék fűzte. Házasságuk harmadik napján erre sétáltak Helénnel. Szamócát találtak. Az asszonyka az ajkáról kinálta oda neki az illatos gyümölcsöt és ő szemeként csókolta le őket... beleharapott ő akkor a kacagó piros ajkakba is... Eh, átkozott hely! itt mutatta be Helénnel először Soós Imrét, akivel együtt szolgáltak a hármass huszároknál. Csak nem féltékenység, ami most gyötri? Még ebben az exaltált állapotban sem hiszi, hogy Helénnel egy pillanatra is tetszhetnék Imrében — a férfi! És mégis féltékenység féle érzés remegtette meg az idegeit, ha rá gondolt, hogy az a másik most ott van a felesége mellett...

Mindig is közbe furakodott, ha ő, Barlay Sándor, megszeretett valakit. A szíve vadul dobogott és a halántékán is türethetetlenül lüktetett a vér. Hirtelenül félelmes kép bontakozott ki emlékezetének mélyéből... úgy érezte, átéli újra...

Akkor délután együtt voltak az öreg Márton János bírónál. Többször jártak nála, de nem ám a kiállhatatlan öreg miatt mentek ők oda, a leánykájá, az özszemű, karsu Elma vonzot-

ta őket, még félig gyermek volt a kicsike, bájos, édes és olyan nagyon elhagyatott az atyja oldalán. Elvágódott, kikivánczolt silány otthonából; és mily hálással fogadott minden figyelmet, minden barátságos szót... Szegény kicsike...

Emlékszik, amikor egyszer alkonyatkor hazafelé lovagoltak, meghívta őt, Barlayt, Imre egy pohár borra magához. Nem először történt. Délután békés vetélytársak voltak ők, este, éjjel hűséges cimborák.

Koccintottak, ittak átkozott bor! Utána az öreg Juli behozta a bőlét! Anélkül ők so-hase lehettek!

A szekrényről ki vette le akkor a játékkockát? Arra már nem emlékszik. Egyszerre csak ott heverték az asztalon a kis fekete kockák, éhesen, fénylő fehér szemekkel...

Hát aztán ki kezdett el beszélni a kis Elmáról? Közben elfogyott a bőlét és az öreg Juli ujat készített. Forrók lettek a fejek! Veszekedtek. Kibékültek. Káromkodtak. Csókolódtak.

— Lányért csak nem veszeksünk, pajtas! Még a legédesebb lányért sem... Ugyis csak egyikünk veheti el... Hogy melyikünk, azt kell most eldönteni... Koccintottak. Hogyan is történt azután? Ki vette a kezébe először a kockát? Es ki tette azt a gyalázatos ajánlatot? Ki? Én vagy ő? Ki hozta el az íróasztalról a

összehasonlítás mindkét esetben a Héderváry-kormány javára üt ki.

Az esetről messzemenő következtetéseket levonni nem akarunk. Csak annyit találunk mégis helyénvalónak megjegyezni, hogy az ilyen „történeli előzményeket“ nem volna szabad egészen figyelmen kívül hagyni azoknak, akik ma olyan nagyon intranzigensek és valósággal szent háborút hirdetnek a nyelvkérdésnek egy olyan megoldása ellen, amely állhatatos és hazafias fáradozásunk minden tiszteletét megérdemlő eredménye.

A csabai mandátum. A függetlenségi Kossuth-párt és a pártonkívüli függetlenségek ma délelőtt a képviselőház kupolacsarnokában a békéscsabai képviselőválasztás dolgában értekezletet tartottak, melyen Apponyi Albert gróf is részt vett. Hammersberg László referált a csabai ügyekről, mire elhatározták, hogy a csütörtöki népgyűlésre és a pénteki választásra több képviselő utazik Csabára Urszinyi János pártonkívüli képviselő támogatására. Kimondták azt is, hogy Kristóffy József ellen a legélesebb harcot indítják Csabán. — Békéscsabáról jelentik a Magyar Távirati Irodának: A választási harc, mely már eddig is nagy bonyodalmakra szolgáltatott okot s alkalmas volt arra, hogy a város békéjét megzavarja, a mai napon új irányba terelődött. A polgárság, de különösen Achim tábora sehogy sem tudott megbékülni Kristóffy jelöltetésével s teljesen szakított azzal a gondolattal, hogy Kristóffy föllépessen. Az intelligens elemek összefogva a parasztpárt egy nagy részével, Wenckheim József gróf jelölésében állapodtak meg, aki az előjelek után ítélve, munkapárti programmal valószínűen elfogadja a jelöltséget. Holnap egy monstre-küldöttség keresi föl a gróftól ókigyósi kastélyában, hogy a mandátumot neki fölajánlja. Nagy hatással lesz valamennyi jelöltre az új fordulat, amelylyel a választási harc elveszti intenzivitását.

Az összeférhetlenségi törvény szigorítása Budapestről jelentik: Rakovszky István a ma nap bejegyzett indítványa értelmében törvényjavaslatot fog benyújtani az összeférhetlenségi

törvény szigorítására. A törvényjavaslat szerint ezután az összeférhetlenségi ügyekben a bíraskodást a magyar királyi közigazgatási bíróság öt tagu tanácsa gyakorolná. A tanács tagjait és két póttagját a rendes bírák sorából titkos szavazás útján a közigazgatási bíróság teljes ülésén választanák. A tanácsban nem foglalhatnának helyet olyan bírák, akik a főrendiház tagjai.

A zsolnai jelölés. Ruttkáról jelentik: A tót nemzetiségi párt vasárnap délután jelölő gyűlést tartott, a melyen bejelentették, hogy Csaplovits Simon főispán szeretné, ha Láng Mihály dr. munkapárti jelöltet egyhangulag választanák meg. A jelölő gyűlés kimondotta, hogy Csaplovits Simon főispán iránt érzett tisztelete jeléül Lánggal szemben ellenjelöltet nem állít. Ez az első eset Turócmegyében, hogy a tót nemzetiségek nem állítanak jelöltet.

Társadalomtudományok a középiskolában.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, május 31.

Baláthatlan időkig fog még folyni a kultuszvita. Rakovszky István tegnapi kirohanására azt eredményezte, hogy még azok is felszóllanak, akik nem szándékoztak a vitában részt venni. Egyébként a képviselők nem nagyon pontosak, az ülés megnyitásakor még negyven képviselő sem volt jelen.

Berzevichy Albert elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása következett.

Mocsány Sándor: Beterjeszti a közgazdasági bizottság jelentését az afrikai rabszolgakereskedés elleni nemzetközi egyezmény módosításáról.

Napirend szerint következett ezután a kultuszárca költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

Rónay Jenő (munkapárti): Röviden szól csak, mert nem akarja hátrálatni a költségvetés törvényerejére emelkedését. A hazafias szellemű oktatás szükségességét hangoztatja. Foglalkozik ezután a harmadik egyetem felállításával és azok meggyőződésének ad kifejezést, hogy azt csak Szegeden lehet felállítani, mely város mellett nemzeti és kulturális szempontok

beszélnek. Az ifjuságnak meg kell adni az alkalmat arra, hogy a tudomány szomját kiélge, mert már Jókai Mór megmondotta, hogy a tudósok és bolondok sokkal kevésbé veszedelmesek, mint a féltudósok és a félbolondok. (Derűtség.) Attér ezután a népoktatás fontosságára, amit mielőbb államosítani kell.

Felsorolja az elemi oktatás hibáit, amelyek között a legerősebb, hogy a tanítók rossz fizetésük miatt kénytelenek mellékfoglalkozásokat üzni. Az elemi oktatást nem kívánja reformálni, hogy hat osztály helyett csak három osztály legyen kötelező. E mellett szól az, hogy kevés az iskola és a tanerő és e reform behozatala esetén sokkal több gyermek részesülne elemi oktatásban. A javaslatot elfogadja.

Kállay Ubul (Kossuth-párti): Szembe állítja Damján Vazul beszédét Siegescu József tegnapi hazafias beszédével. Beszél a nemzeti oktatás ügyéről és konstatálja, hogy a Romániában élő magyar állampolgárok iskolái nem azonosak a magyar honos románok iskoláival. Utal a román agitátoroknak a külföldi sajtóban kifejtett akna munkájára, amelyből szemelvényeket olvas fel. Rámutat arra, hogy Németországban milyen könyörtelenül letörlik a poseni lengyeleket. A román agitátorok erőszakos magyarosításnak nevezik azt, ha az iskolában magyarul tanítanak. Pedig joggal megkívánhatjuk azt, hogy a nemzetiségek az állam nyelvét tanulják. A románok nem akarnak az állam egységes kultúrájában részt venni, sőt még a magyar helységneveket is elrománosítják. A nemzetiségi képviselők a Házban mindig magyarosításról beszélnek s emellett Erdélyben a legtisztább magyar falvak is elrománosodnak. Citálja Jászi Oszkár egyik beszédét, melylyel azt bizonyítja, hogy a szabadgondolkodik a nemzetiségi agitátorokat támogatják.

Győrffy Gyula: Meghamisítják a történelmet.

Kállay Ubul: És a szabadgondolkodók a magyar nemzeti államot a kultura ellenességek állítják oda. Ez a buhos bankák politikája, amely mögött a bécsi „Gross Oesterreich“ intéző keze áll. De a kurvik huhogásától még nem halt meg senki és Jásziék sem fogják tudni megdönteni a magyar nemzeti államot. Egyesülni kell a hagyományos nemzeti szabadelvűségben. (A szónokot számosan üdvözlük.)

Elnök: Szünetet ad. Szünet után

Farkas Pál (munkapárti) refleciókat fűz Kállay Ubul beszédéhez és hosszabban foglalkozik a nemzetiségi kérdéssel. Beszél ezután a középiskolák tantervéről és helyesnek tartaná, ha a társadalomtudományt bevennék a középiskola felsőbb osztályaiába. Hosszasan magyarázza a társadalomtudomány lényegét. A tanításból, mely a szociális mozgalmak történetét öleli föl, persze ki kellene és ki is le-

két iv levélpapírt, a tintát, a tollat? Ó volt, csakis ő lehetett! És megfogadták egymásnak írásban, gaz beesületszóval, hogy aki kevesebbet dob, félreáll a másik útjából! Erre aztán ujra koccintottak.

A másik tizenkettőt dobott az utolsó dobással és kettővel, két kis fehér szemmel nyert!

Nevetve vágta zsebre a Barlay kötelezvényét, övé lett a szegény kis Elma. Hogyan is történt ezután? Elsőben értelmetlenül meredt a kockákra, azután káromkodott, dühöngött, de a Juli még egyszer töltött és erre ők megint összecsókolódtak... nagyon jó cimborák voltak... habaha...

Késő éjjel tomboló viharban, félörülten vágatott haza Barlay a garnizonba. Reggel aztán egy földművesgazda talált rá az országúton. Koponyatörés, súlyos agyrázkódás! Közel hozzá, eltörött lábakkal feküdt a lóva... Pedig kár volt, mert az a másik, a készséges, a jószágos, a korrekt esalt akkor a kockajátéknál... azután elvette magának a szegény özszemű kis leányt és boldogtalanná tette... megölte...

Félórán állt Barlay az alacsony kőfal mellett, amely elválasztotta az országutat a kis folyótól. A tavaszi áradás nagyon megdagasztotta a kis vizet. A villamos teleppel szemben szétörte a fahidat és ideiglenesen deszkával hidalták át a vizet. A víz sugára kéjes borzongást keltett Barlayban. Jobb kezével előretolta fején a kalapot és megtapogatta a koponyáján lévő

behegdt sebhelyet... Ott szorította legerősebben a vasabroncs...

Hirtelenül előre rohant a folyó felé és csakhamar a hid mellé ért. Rálépett a deszkára. Letérdelt. Megtapogatta. Megfogta! Csak erősen fogni! Nem engedni ide senkit! Ez a deszka most egyedül csak az övé! Nem engedi hogy lelőjjék róla! Alatta hogy zugott, hogyan dagadt az ár! Ez sem engedi el többé azt, akit lelőknek innen. Barlay legugol... egész hosszában végigfekszik a deszkára... forró, kapzsi kezekkel kapaszkodik bele, szinte belefájdulnak a körmei...

Odaát egy árnyék vetődik az utra, emberi alakot ölt. Férfi! Előre tapogatózik a sötétben, egy darabka korlátban fogózik, amely megmaradt romnak... most odaért a deszkához... Csak néhány lépés még...

— Hé, mit csinál itt? Takarodjék innen... részeg disznó!

Csak nyugalom... hadd jöjjön közelebb.

— Megbolondultál, fickó? Helyet! Nekem itt át kell mennem!

— At kell mennie?! Habaha! Lemész fiaeszkám! Le bizony!

A másik még habozik egy pillanatig, de azután szilárd lépésekkel lép rá a deszkára. Biztosra, magásra emelt fejjel!... Ujra megáll.

— Fickó... ember... az ördögbe hát... el innen!...

Csak nyugodtan csak addig nem szabad mozdulni, amíg ide nem ér!

Még egy lépéssel közelebb került. Lehajol. A szemei átfurni igyekeznek a sötétséget. Mélyebbre hajol. Visszahökken, de egyuttal kitér a karját.

— Barlay! Az istenért... Barlay te?!... Mit keresz itt?

Lökés... őrjöngő sikoly... rövid, kétségbeesett küzdelem... dühös viaskodás... hör-gés...

— Barlay! Legyen es ed!... Megörültél! a pokolba...

— Le veled! Ez az enyém... egyedül csak az enyém...

Soós Imre még jókor levetette magát a deszkára, a térdeivel belekapaszkodott és karjaival felfogja az őrjöngő Barlay eszeveszett lökéseit; nem is védekezik; inkább a másikat védi. Erősen fogja Barlayt, de a dühöngőnek óriási az ereje. Belekapaszkodik az ellenfél ruhájába, ráncigálja... tépi...

— Le veled!...

Egyszerre borzalmas diadalüvöltés süvit át az éjszakán...

— Végre!...

Velőtrázó, eszeveszett sikoly... utána szorosan egymásba font testek zuhanása, le a hullámzó, kavargó vizekbe...

hetne rekeszteni a politikai szempontokat. Fontos volna a statisztikai ismeretek oktatása és az, hogy a diákok színről-színre kirándulások során ismerjék meg az ország néprajzi, földrajzi és természeti viszonyait. Ma különösen a nagyvárosi, budapesti gyerek úgy nő föl, hogy halvány fogalma nincs róla, milyen viszonyok vannak a fővároson kívül. A tizenkilencedik század történetének intenzív tanítása egyebek közt azért is szükséges lenne, mert a nemzeti fejlődés és a nemzeti egyéniségek kialakulásának folyamatát épp ez a század szemlélteti. A kik a nemzeti eszme lényegét ismerik, nem félhetnek a szociális mozgalmak ismertetésétől, mert a történelem mutatja, hogy ez a mozgalom csak addig táplálkozik nemzetközi ideológiából, míg a fejlődés bizonyos fokozatát és komolyságát el nem éri. Az oktatás irányáról és szelleméről az a felfogása, hogy ez nem lehet se klerikális, se ugynevezett liberális, hanem pusztán a való tényekre szorítkozzék s bizza a növendékekre a következtetések levonását. Bizik benne, hogy a kultuszminiszter helyes és üdvös programja megfogja teremni gyümölcseit és a költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Szabó István (nagyatádi) nem fél annyira a nyugati szellemi áramlatoktól, mint a vita egyes szónokai. A történelem azt mutatja, hogy mi a vallástól kezdve a kulturális politikai és gazdasági haladás eszméit is nyugatról kaptuk. Az a harc, mely most a liberálisizmus és klerikalizmus jelszavai alatt folyik, szintén a fejlődés harca s a végletekből majd az egészséges középutra talál a nemzet. Mikor a szónok a keresztény felekezetek békéjét említette, a hírlapírók karzatáról valaki közbeszólt:

— Hát a zsidók?

Szabó István reflektált erre a közbeszólásra, amiért aztán az elnök figyelmeztette, hogy az ilyen közbeszólásokat nem kell méltányolnia.

Szabó ezután a felekezeti iskolák és tanítók mostoha helyzetét ismertetette s azt a méltánytalanságot, mely különböztetést tesz az állami és felekezeti tanítók anyagi javadalmazása közt. Az óvónők helyzete és sok helyen a kisdudovó-intézetek állapota is tarthatatlan. Új egyetemek felállítását nem helyesli, hisz ezerötszáz költségünk van, ahol a bíró nem tud olvasni-írni, minek itt az új egyetem. Ennek költségeit inkább a népoktatás fejlesztésére kell fordítani. A költségvetést nem fogadja el.

Az ülés két órákor végződött.

TANÜGY.

(-) Az iskolaszék ülése. Arad város iskolaszéke június 1-én csütörtökön délután 4 órákor a városház emeleti kistermében rendes ülést tart. Az ülés tárgyai: 1. Aradvármegye kir. tanfelügyelőjének átirata az óvókötelezettség végrehajtása tárgyában. 2. Aradvármegye kir. tanfelügyelője közli az iskolaszékkel a vallás-és közoktatásügyi miniszternek Balla Fülöp képviseletében tárgyában kelt rendeletét. 3. Arad sz. kir. város tanácsa átteszi a „Budapesti Népszerű Főiskola Elnökségé”-nek felolvasások rendezése tárgyában kelt megkeresését. 4. Arad sz. kir. város közigazgatási bizottságának Mohos Agoston közs. tanító fegyelmi ügyében hozott ítélete. 5. Arad sz. kir. város tanácsának átirata Maione Vince vívómester beadványa tárgyában. 6. A szt.-pétertéri közs. tantestületének kérelme a züllött gyermekek elleni védelem tárgyában. 7. A Franklin társulat megkeresése a „Jó Pajtás” című gyermeklap megrendelése tárgyában. 8. Ferch Ödön polg. isk. tanár kérelme a Ferrol-féle számtani módszer szerinti taníthatása tárgyában. 9. A ségai közs. isk. tanítótestületének az ifjúsági egyesület céljaira egy tanteremnek átengedése iránti kérelme. Sófaly György, Cziráky Márton és Kovács Vincéné közs. tanítók az iskola év végéig sznbadságot kérnek. 10. Az évről-vizsgák idejének megállapítása. 11. A Ferenc-téri közs. polg. fiúiskola tanártestületének kérelme tűzbiztonsági szerelvények beszerzése tárgyában. 12. Szántó Lajos igazgató-tanító kérelme a vezetése alatt működő testület békéjének helyreállítása tárgyában. 13. Szőke Antal közs. tanító részére kiadott működési bizonyítvány. 14. Farkas Mária énektanítónő részére kiadott működési bizonyítvány. 15. A ségai

közs. iskola tantestületének kérelme az iskola-épület megnagyobbítása tárgyában. 16. Indítványok.

Botrányok

a hunyadmegyei közgyűlésen.

— A felfüggesztett alispán. —

Távirati tudósítás.

Déva, máj. 30.

Ma kezdődött Hunyadmegye tavaszi közgyűlése, a melyet izgalmas érdeklődés előzött meg, mert a megyében megtartott belügyminiszteri vizsgálat és az alispán felfüggesztése nagyon kiélesítette az ellentéteket. Tegnap a függetlenségi párt fáklyásmenetet rendezett a felfüggesztett alispán tiszteletére, a munkapárt pedig nagy vacsorát rendezett.

A mai közgyűlés pontban kilenc órákor kezdődött, de már jóval előbb zsufolásig megtelt a terem közönséggel, Mara László főispánt küldöttséggel hívták meg a közgyűlésre s a mikor megjelent hívei tüntető éljenzéssel fogadták.

Mara főispán azután hosszabb beszédet mondott, a melyben beszámolt eddigi működéséről és kijelentette, hogy az önkormányzati jogot soha sem sértette meg, ellenben épen azok éltek vissza vele, a kiknek első sorban lett volna kötelességük azt épségben tartani. Energikusan és határozottan visszautasítja a neki imputált törvénysértéseket s békeszeretettel, melegen üdvözi a közgyűlési tagokat.

Kemény József báró és társai indítványozták azután, irjon fel a közgyűlés a belügyminiszterhez, hogy az alispánra vonatkozó határozatának épségben hagyásával a felfüggesztést vonja vissza. Azután fölolvasták a belügyminiszter rendeletét, mire rettenetes zajban megkezdték Kemény báró indítványának tárgyalását.

Az indítvány mellett csak kevés főlészólas hangzott el, mire a közgyűlésen fölolvasták a belügyminiszter ama leiratát, amelyben megokolja az alispán felfüggesztését és beszámol a hunyadmegyei vizsgálat eredményéről. A leirat fölolvassakor az ellenzék tagjai nagy nyugtalanságot mutattak. Folytonosan kiáltottak és a padokat ütötték. Előljárt a rendzavarásban Sándor Sándor dr. közigazgatási gyakornok, akit az elnöklő főispán kénytelen volt kétszer is rendreutasítani.

Amikor a leirat részletezte azokat az okokat, amelyek alapján Pogány alispánt fel kellett függeszteni, a közgyűlésen jelen levő alispán folytonosan közbekiáltott:

— Gyalázat! Hazugság!

Miután a zárszók elhangzottak, névszerinti szavazás következett. Leszavazott 209 tag, s ebből a tulnyomó többség az állandó választmány ama javaslatát fogadta el, hogy tudomásul vegyék a belügyminiszter leiratát.

SPORT.

+ Az Aradi Toldi Athletikai Klub június hó 5-én rendezendő országos birkozó versenyének nevezési zárlatának napja ma volt. Az országos birkozó versenyre a Törekvés Sportegyesület 10, a Munkás testedző egyesület 2, a budapesti Athletikai Klub 7, a Testvériség sportegyesület 9, a kolozsvári egyetemi Athletikai Klub 4 birkozót nevezett be a versenyre s a Toldi Athletikai Klub versenyzőivel együtt mintegy 50 amateur atléta birkozásában gyönyörködhet a közönség. A juryban való részvételre sikerült a rendező egyesületnek Urbán Iván főispán, Háromy László dr. országgyűlési képviselő és Gutzjahr Mihályt megnyerni. A verseny az Aradi Athletikai Klub sporttelepén fog rendezettni. A belépésre 1 kor. tribünjegy, esetleg 50 filléres állóhely váltása jogosít.

Hofrichter börtönében.

— Militärisches Gefängnishaus. — Hofrichter cellája. — Egy szökési terv, két öngyilkossági kísérlet. — Hogyan telnek Hofrichter napjai? —

Távirati tudósítás.

Bács, máj. 30.

A háromezer lelket számláló kis osztrák mezővároska déli részén fekszik Möllersdorf szomorú nevezetessége, Mária Terézia császárnő vadászkastélya, mely valamikor nagy mulatságok tanyája volt. A „Möllersdorfi Katonai Börtön” most a legmodernebb intézmény, a modern börtönjavítási rendszerekkel a humanizmus szolgálatában.

Benyitok.

— Az igazgató urat keresem.

Az őr utbaigazit. Szerencsésen megtalálom, beküldöm névjegyemet.

Az igazgató személyesen jön ki. Inkább hasonlít valami müncheni „Hofbräu” tulajdonosához, mint egy katonai börtönigazgatóhoz.

— Mivel lehetek szolgálatára — kérdezi mosolyogva és máris kinyitja előttem az iroda kipárnázott ajtaját és szívélyesen betessékel.

Hofrichter Adolfról szeretnék egyetmást megtudni. És ha volna olyan szíves megengedni, néhány szót is váltanék vele.

— Az utóbbi kérését, sajnálatomra nem teljesíthetem, az szabályzatunkba ütközik; de ha meglepszik szerény személyemmel, szívesen szolgálhatok felvilágosítással.

És beszélni kezd.

— Hofrichter Adolf 1911. január 27 óta lakója a möllersdorfi katonai börtön I. kategóriájának. Az első osztályba tartoznak azok a börtönfegyencek, akik elítélésük előtt tisztán voltak. Tessék megőrizni azokat a híreket, mintha Hofrichter nem volna egészséges, avagy talán tébolyodott volna. Mióta börtönünk lakója, még egyszer sem vette igénybe orvosunkat és úgy testileg, mint szellemileg teljesen ép. Hofrichter a „C” épület földszintjének egyik celláját lakja. A cella terjedelmére nézve körülbelül akkora, mint egy nagyobb fajta kabin. Félméter magas ablaka erős vasráccsal van ellátva és keskeny kis udvarra nyílik. A cellának — amelynek tisztaságára Hofrichternek kell ügyelnie — egy szalmazsák, egy asztal kis tükörrel, egy ruhafogas kefével és egy pléhmosdóból áll. Az a kiváltsága megvan azonban, hogy saját fehérneműjét használhatja.

(A szökési terv.)

Nyáron 5 órákor, télen 6 órákor kelnek a fegyencek. Legelső teendőjük a cellakitakartás, ezután az öltözködés következik. Reggel, délben és este friss vizet kell hoznia a kerti kútról. Eleinte szörnyen el volt keseredve, amíg volt némi foglalkozása, még meg volt valahogy, de azután majd megörjítette az unalom. Ittlétének harmadik hetében külön kihallgatásra jelentkezett. A kihallgatás folyamán arra kért, hogy helyezzem be ide az irodába. Kérését nem teljesíthettem, hanem megtettem azt, hogy cellájában íróasztalt szereltem fel. Jóságommal azonban rutul visszaélt; ugyanis levelezést kezdett folytatni hozzátartozóival és egy nagyszabású szökési tervet dolgozott ki, amelynek szerencsére még idejekorán tudomására jöttem, következménye pedig az volt, hogy öt napi sötét zárkára és az írószerek megfosztására ítéltém. Különösen az utóbbi eljárásom nagyon bántotta, mert egészen oavolt s írószerekért könyörgött. Természetesen kereken megtagadtam.

(Öngyilkossági kísérletek.)

Egy hónap alatt két izben akart öngyilkos lenni. Szándéka mindkét esetben meghiu-

sult. De ki tudja, egyszer majd nem sikerül a terve? Mert Hofrichternek feltett szándéka az öngyilkosság és ilyen emberre vigyázni nagyon nehéz. A szokási terv két héttel ismét kihallgatásra jelentkezett. Megkért, engedjem meg, hogy a hálókötést tanulhassa. Beleegyeztem. Másnap már ott ült a munkásasztal mellett. Csodálatos kezűgyessége folytán csakhamar kitűnt a többiek közül; szebbnél-szebb munkákat produkált. Ezt a helyzetét is egy öngyilkossági terv keresztülvitelére használta fel. Ugyanis észrevétlenül naponta néhány szál pamutot csempészett cellájába. Körülbelül két hétig folytathatta ezt a manipulációt, midőn egy este végzetes tette határozta el magát. Tizenegy óra tájban éjjel lármát, majd ide-oda való futkosást véltem hallani. Rosszat sejtve, magamra kaptam ruháimat és a láрма irányába siettem. A zaj a „C” épületből hallatszott. Az 5-ös számú cella tárva-nyitva. Ajtaját örök veszik körül. A cellából orvosunk energikusan parancsot osztogató hangja hallatszott. A cellához érve, borzalmas látvány tárult elém. Ott feküdt Hofrichter Adolf halásápadtan. Nyakán egy vastag vörös sáv mutatta, milyen szörnyű módon akart életének végét vetni. Nagynehezen eszméletre térítettük. Orvosunk szerint, ha néhány percet késünk, már nem lehetett volna megmenteni.

E tette után tíz napi sötét zárkát kapott. Büntetése után újból visszatért a cellájába, de csak rövid ideig maradt itt. Alig négy hétre rá újból öngyilkos akart lenni. A törülközőjének segítségével ruhafogasára akasztotta fel magát, de az ór észrevette és még a kellő időben megmentette. Ezek után tizenöt napi sötét cellát kapott, melynek kitöltése után, egy új épület legnagyobb cellájában helyeztem el, hogy jobban ügyelhessünk reá, az órséget megkettőztettem és megbagytam, hogy éber figyelemmel kísérik minden mozdulatát.

A napokban engedtem meg először, hogy nővére látogatását fogadja. A találkozás szivszakgató volt. Hofrichter úgy zokogott, akár egy kis gyerek. Nővére vigasztalta és gyermekeiről beszélt. A látogatás után napokig nem akart enni. Folyton tombolt és zokogott.

(A rabok útján.)

Az igazgató befejezte előadását. Elbucuszam tőle, lekisért az udvarra. Amint leértünk, szomorú menet közeledett felénk: nyolc darócruhás rab. Oldalukon 2—2 szuronyos ór.

— Kérem, jöjjön gyorsan utánam, — mondja idegesen az igazgató, azzal már vonszol maga után. Egy földszintes kis épület kapualjában húzódnak meg.

— A nyolc rab között van Hofrichter! Pár pillanat alatt megláthatja — ő az ötödik, — mondja az igazgató.

Csakugyan néhány perc múlva előttünk halad az első katonai fegyenc. Még egy pillanat — és szemben találtam magamat Hofrichter Adollyal. Mi lett a daliás főhadnagyból!... Csontváz. Az alakja meggyörnyedt. Beesett fakó arcából két gyűlöletes fekete szempárlángol felém. Sápadt, sovány arcát hosszú, melleg érő fekete szakáll övezi, ami még riasztóbb külsőt kölcsönöz neki. Csakhamar eltűnik a szemeim elől.

Hogy szórakozik a káplán ur?

— Egy fővárosi iskola botránja. —

Távirati tudósítás.

Budapest, május 3)

Különös botránról beszélnek a fővárosban. Egy pap szerepel az ügyben, egy katolikus hitoktató, aki a vezetése alá adott kis iskoláslányokkal szemben meg nem engedett módon viselkedett. A kisleányok eleinte nem igen mertek szólni a káplán viselkedéséről, de amikor már türelmetlen lett a folytonos bizalmaskodó kedveskedése, egyik-másik leány megmondta a dolgot otthon szüleinek. Az aggódó szülők siettek nyilvánosságra hozni a botrános ügyet, s orvoslást kértek a hitoktató garázdálkodása ellen. Az iskola igazgatója azonnal vizsgálatot indított s így remélhető, hogy a botrános eset hamarosan kellő megtorlásban részesül.

Az ügy részletei a következők:

A Práter-utcai polgári leányiskola IV-ik a), b) és c) osztályai, — tizenégy-tizenöt éves kislányok — a múlt héten kiránduláson voltak a kőbányai Dreher-féle sörgyárban és ez alkalommal sajnálatos baleset érte a különben kitűnő és népszerű iskola jó hírét. A kirándulást a gazdaságtannal kapcsolatban rendezték, Szalayné, a IV-ik osztályban a gazdaságtan tanítónője, kezdeményezte, miután a növendékek a sör- és pezsgőgyártást tanulják, szükségesnek látszott ezeknek a gyártási módoknak a tényleges bemutatása. A kiránduláson a három osztály növendékei három tanítónő felügyelete mellett jelentek meg, de résztvett a kiránduláson a római katolikus hittan helyettes tanára is, főtisztelendő ur Szilágyi.

Az iskolában már régen nem nézték jó szemmel a káplánt, aki amióta a rendes hitoktatót helyettesítette, rendszeresen nem paphoz illő módon viselkedett. A kirándulás óta pedig sokat beszéltek, elítélő hangon nyilatkoztak róla, hogy a sörgyárban sörrel itatta a leányokat és ott nem a legszebben viselkedett. A régóta felhangzó panaszok végre napvilágra jutottak. Egy anya, panaszában így ismerteti a tényállást:

A práter-utcai polgári leányiskolában tanít egy idő óta Szilágyi főtisztelendő, katolikus hitoktató, aki az odajáró leánykák botrános dolgokat enged meg magának, úgy az osztályban, de azonkívül is. Így nem régen tanulmányi kiránduláson voltak a kőbányai Dreher-féle sörgyárban. Természetesen ott volt a tiszti is, ki egy sötét folyosón egy leányt összecsozott, mit a növendékek közül többen, de az egyik tanárnő is meglátott. Ugyáltszik azonban, erről az iskola-igazgatóság nem vett tudomást. Ha a tiszti, mert csak így hívják ott azt a fiatal papot, nem fog bűnhődni, folytatni fogja reverenciában e gyalázatos dolgait. Kérdőre kell vonni érte.

Amint ez a pozitív vád kiderült, az iskola igazgatósága azonnal a legerélyesebb megtorlásra készült. Vizsgálatot indított s ekkor kiderült, hogy a feljelentés igenis alapos volt s a káplán elkövette azokat a bűnöket, amelyekkel megvádolták a szülők. Megerősíti ezt maga az iskola igazgatója is, Lengyel Kálmán dr., aki egy hírlapírónak az esetről a következőket mondta:

— Intézetünk szeplőtlen jó híre érdekében sajnálom az esetet. Ilyen soha elő nem fordult és elő sem fordulhat. Amióta az intézet élén állok, a legnagyobb szigorúsággal őrködöm a jó erkölcsökön és mondhatom, ha az eset tudomásomra jött volna, már régen szigorúan el-

jártam volna. Az tény, hogy a IV-ik osztály kiránduláson volt a sörgyárban és hogy ezen a kiránduláson a helyettes-hitoktató, Szilágyi is résztvett. De részt vett ezen három tanítónő is és így én lehetetlennek tartom, hogy az eset olyan mérvben, ahogy a panaszos levél előadja, megtörténhetett volna. Az én impresszióm most már az, hogy a hitoktató valóban nem viselkedhetett paphoz illő módon és ha ez nekem tudomásomra jut, már régen elintéztem volna. Én elítélem, hogy a szülők ilyen komoly esetben és hasonló panaszszal nem én hozzám fordulnak, hanem egy újság nyilvánosságához, mert egy felületes szemlélő a külsőségek után egy ilyen elemi csapás, egy ilyen sajnálatos véletlen nyomán könnyen tesz könnyelmű következtetéseket az intézetre. Én kijelentem, miután tudomásomra jutott az ügy, szigorú vizsgálatot indítok, a hitoktatót megdorgálom és ellene felettes hatóságánál a jelentést megteszem.

Az igazgató megnyugtató és korrekt nyilatkozata egyelőre elintézte ezt a sajnálatos esetet. És remélhetőleg elintézi főtisztelendő ur Szilágyit is minden paphoz nem illő szenvedélyeivel együtt.

Az orvostudományi szigorlatok.

— Helyreállott a rend. —

Távirati tudósítás.

Budapest, május 30

Az utolsó napokban a budapesti orvosegyetemen ismét zavart csináltak a szigorlatozó hallgatók a szigorlatok miatt. Panaszkodtak sok minden miatt s többi közt Ajtay K. Sándor professzor ellen, akit azzal vádoltak, hogy tulságosan szigorú.

Egyes szigorlatozók nem maradtak panaszokkal az egyetem falain belül, hanem szóvá tették a dolgot néhány sajtóorgánumban is. Ajtay professzor nem törődött a támadásokkal, a minap azonban több szigorlatozó pontokba foglalva egy memorandum-félét tett közzé, amelyek már igenis figyelembe vett Ajtay professzor és pedig, mint tudósítónknak mondotta, azért, mert olyan dolgok voltak benne, amelyek alkalmasak a vizsgálóbizottság és a szigorló közt való szükséges kontaktus megbontására és a kölesönös bizalom megingatására.

A professzor ezek után szüntette meg a szigorlatozást. Ezt az intézkedést megtette már a főntebb említett okon kívül azért is, mert idén háromszázharminchárom, tehát körülbelül háromszor annyi a szigorlatozó, mint tavaly, a mikor csak százhuszan jelentkeztek. Ilyenformán előállott az a helyzet, hogy a bizottságnak elnök nélkül kellett dolgoznia, holott különben az elnöklő dékán és helyettese is examinál. Most azonban reggel hét órától este kilenc óráig kell szigorlatoztatni és így kell a bizottságnak elnök nélkül is dolgoznia és olykor négy helyett tizenhat jelölttel foglalkoznia.

A szabályok szerint a szigorlatot ugyanis csak szeptemberben az abszolutórium elnyerése alkalmával lehet letenni. Ajtay professzor ezért előterjesztést tett a rektornak a szigorlatok megszüntetésére.

A rektori hivatal ma délelőtt foglalkozott az előterjesztéssel, Ajtay professzor kijelentette, hogy hajlandó a jelöltek érdekében a szigorlatozást folytatni, de kiköti, hogy a bizottságnak legyen elnöke. A rektor e kikötést respektálva úgy döntött, hogy folytatni fogják most az orvosegyetemen a szigorlatozást, de elnök mellett.

E döntés értelmében holnap megkezdődik a rigorozum az orvosegyetemen.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjeli-nappali) — — —	857
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás) — — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetésosztály — — —	151
Nyomda — — — — —	151

A temesvári halál-túra.

— Az automobillal katasztrófa áldozatai. —

A soffőr fogva marad.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az a halálos automobil baleset, amely tegnap este Arad és Temesvár között történt, ma általános beszéd tárgya volt Aradon. Salgó Miksa családja iránt őszinte részvét mutatkozik. A temesvári rendőrség erélyesen folytatja a nyomozást és Knotz Konstantin 18 éves soffőrt, aki a gépet szédületes gyorsasággal vezette, előzetes őrizetbe helyezte.

A katasztrófáról szóló újabb jelentések itt következnek:

Hogyan történt a katasztrófa?

— Horovitz Gusztáv elbeszélése. —

Horovitz Gusztáv kollégánk, aki az arcán, orrán, fülén, fején, lábán szerzett zúzott sebet, most lakásán fekszik, a kiállott izgalmtól beteg; így mondta el a halálos baleset részleteit:

— Salgó Miksa azért akart átjönni, hogy az aradi automobil bérkocsi-vállalatot tanulmányozza és Temesvárott saját magának létesítsen ilyen vállalatot. Hat óra után indultunk el. Az autó hátsó ülésén ő és a felesége foglaltak helyet, míg én elől Knotz Konstantin 18 éves soffőr, a Westinghouse-gyár alkalmazottja mellé ültem. A gép nagyon szépen haladt. Alig mentünk 8 kilométernyire, alig jutottunk ki a tulajdonképeni országútra, amikor egy emelkedéshez értünk. Salgóné itt előre szólt, hogy a dombnál vigyázzon a soffőr, mert ő nagyon fél (tudniillik szegény nő akkor ült először automobilon.) Én megnyugtattam, hogy ne féljen, mert Knotzot ügyes soffőrnek ismertem. A dombon szerencsésen át is jutottunk. Nem telt bele két perc s megtörtént a szerencsétlenség, amelyre még most is borzadva gondolok vissza. A gép hatvan kilométeres sebességgel (egy gyorsított számélynovat robogásával) haladt. Odaszóltam a soffőrnek, hogy kár ilyen gyorsan vinni az autót, mert láttam, hogy az uttesten, amelyet javítottak, nagy hegyes kavicsok vannak. A soffőr azonban megnyugtattott. Alig egy fél perc múlva kipukkadt az első balkerek gumija és a gép irányt tévesztve, balra fordult. A soffőr ugylátszik elvesztette a lélekjelenlétét és nem tudta megfékezni az eszeveszettül robogó automobilt, amely szédítő gyorsasággal tartott az árok felé. Az árok partját nagy akácfák szegélyezik. Az autó, mint valami repülőgép, a földet sem érve, törtetett át az árkon két fa között. Én egy pillanat alatt átláttam, hogy legokosabb, ha jól összehuzom magam és a testemet úgy görbítetem meg, hogy fejemet csaknem a combomhoz nyomtam. Talán ez mentett meg, mert a fatörzseket nem érte a fejem, csupán a rózsák horzsolták az arcomat.

Amint a gép az árkon átfutott, én kivágódtam a gépből. Néhány pillanat múlva föltápáskodtam. Az arcomról patakzott a vér. Tőlem előre mintegy tíz méternyire hevert a megrongált gép, amely mellett a véresarcu soffőr bukdácsolt. A hátam mögött az árokparton két szerencsétlen teremtés nyögött, jajgatott: Salgó és a felesége.

— Jaj, anyukám, — mondta siró hangon Salgó.

— Meghal az én uram, — keseregte a boldogtalan asszony.

— Nem halok meg, — nyögte Salgó, akit alig ismertem föl, amikor melléjük vánszorogtam. A fél arcáról darabokban jött le a hus és a feje össze volt törve.

— Horovitz, Horovitz segítsen az én, jó uramon, — rimánkodott Salgóné. — Meghal az uram.

— Víz, víz az istenért — kiáltottam az országúton bámészkodó két sváb földművesnek, aztán hozzájuk futottam, hogy a kocsijukon lévő vizes üveget elhozzam.

Salgó már csak értelmetlenül hörgött és hasrafordult. Mire a vízzel megérkeztem és megakartam fordítani, már nem volt benne élet. Azután újra odafutottam a parasztokhoz s kérleltem őket, hogy adják ide a kocsijukat, hadd menjek a városba orvost hozni a megsebesült urnóknak. Egykedvűen feleltek a lelketlen emberek:

— A mi lovunk hajnal óta megy, nem lehet azt gyorsan hajtani. Menjen az ur Nyimecz kertészhez, ott kap segítséget.

A közelben lévő kerti pavillonhoz futottam és onnét telefonáltam a városba a mentőkért egyúttal friss vizet hoztam és az elalélt asszonyt próbáltam élesztgetni.

Majdnem egy óra telt el, amíg megjöttek a „mentők“, ha ugyan szabad annak nevezni azt a két urat, aki egyfogatu bérkocsin minden orvosi műszer nélkül jött ki a szerencsétlenség helyére. A halottat a temetőhöz, Salgónét pedig a lakására szállították, ahol engem és a soffőrt is bekötözték az orvosok. Azután a rendőrségre mentünk és kihallgattak. Ugy tudom, a soffőrt rendőri felügyelet alatt tartják.

Hogy az ő véleménye szerint mi volt a katasztrófa közvetlen oka, arra Horovitz ezt mondta:

— A parasztok az automobil iránt való el-lenszenyből éles kőveket szoktak az utcai kavicsok között elszórni. Azt hiszem ebben hasadt föl a kerék gumija. Az is hiba volt, hogy a soffőr olyan gyorsan vitte a gépet és mértéklen fölül bizott az ügyességében, amely fájdalom, a legkritikusabb pillanatban csődöt mondott.

— Azt, hogy a szegény Salgó feje miképen ütődött a fába, én nem láttam, mert nem bírtam hátra fordulni. Azt hiszem, ha az igazán szánalomra méltó házaspár, (akiktől nem is csodálom, hogy elvesztették a hidegvérüket) nem akar minden áron kiugrani az autóból, hanem a fenekére lapul, akkor nem válik ilyen végzetessé a szerencsétlenség.

Salgóné a balesetről.

A Temesvári Hirlap holnapi száma a következő érdekes részleteket jelenti:

Salgó Miksáné Schwarcz Rózát, akit a hiányos felszerelésük miatt tehetetlen temesvári mentők parasztkocsin hoztak be a Jenőherceg-tér harmadik szám alatt levő lakására, Lichtscheindl Géza dr. és Weil Adolf dr. kezelik. Sérülései komolyak, de nem életveszélyesek; tele van zuzódással a teste, a balszem fölött, a homlokán pedig ütés okozta daganat van. Salgóné tudja, hogy a férje meghalt, látta, amint meghalt. Salgóné elmondta, hogy az autó egy fát döntött ki és ekkor olyant zökkent, hogy ő és férje kiestek. Rögtön rá hallotta, amint férje őt hívta:

— Rózsikám! Rózsikám!

Ő odacsuszott hozzá és látta, hogy a feje véres, arca össze van zúzva. A férje ekkor újra megszólalt.

— Ne sirj, majd meggyógyulok, nem lesz baj...

Néhány perc telt el, az emberek telefonozni szaladtak, ő ott térdelt a férje mellett, aki elhalaványodott s alig tíz perccel a baleset után meghalt. Salgóné tehát megcáfolja azt az állítást, hogy ő és férje kiugrottak volna a kocsiból. Ellenkezőleg kiestek, mert az egy carossier-

nélküli próbakoeci, az ülései nincsenek rögzítve, hátra hajthatók, még fogódzkodni is alig lehet rajta. Megállapítjuk ennek kapcsán azt is, hogy az egyik ülőke, épen az, amelyen Salgó ült, hátra volt hajtva a baleset után. Az tehát felpattant és Salgót formálisan kidobta a kocsiból. Erről a büntető, no meg a Salgóné részéről az aradi gyár ellen megindítandó kártérítési perben sok szó lesz.

„Nem hallgattak rám“ . . .

Mikes Gábor dr. rendőrkapitány tegnap este és ma reggel is megkísérelte a tragikus véget ért Salgó Miksa özvegyének kihallgatását, de ezt sem tegnap, sem ma nem tudta foganatosítani, mert egész összefüggően nem tud beszélni. A szerencsétlen nő tegnap eszméletlen állapotban feküdt, éjjel tájban tért magához és azóta egyik idegroham a másikat követi. Lázalmában jajveszékelve folyton ezeket hangoztatta:

— Mindig mondtam, hogy ne menjünk ily nagy sebességgel. Tudtam, hogy baj lesz... Szóltam álljunk meg én leszállok... Miért nem hallgattak rám?

A rendőrségen kihallgatták a soffőrt is, aki azt állította, hogy ő nem oka a katasztrófának. A szerencsétlenség az automobil első, bal gumikereke kilyukadásának természetszerű folyamánya volt.

A vizsgálat.

Az esetet brjelentették a temesvári királyi ügyészségnek is, amely elrendelte a szakértői szemlét. A bizottság, melynek tagjai Fehér Antal központi vizsgálóbíró, Boross Dezső dr. királyi ügyész, Stork Lipót államvasuti főmérnök és Mikes Gábor dr. rendőrkapitány, ma délután három órakor szálltak ki a helyszínére. Aradról ma délelőt egy szintén nem teljesen felszerelt, tehát ugyanolyan veszélyes automobilon átjöttek Temesvárra Szatmáry Károly az aradi városi autobus vállalat igazgatója és a Westinghouse-gyár amerikai gépészmérnöke, akik szintén részt vettek a szakértői szemlében. A rendőrség egyébként Knotz Szilárd soffőr ellen már megindította az eljárást gondatlanságból okozott emberölés miatt. Knotz fogva marad.

A borzalmas tragédiának csupán egyetlen szemtanúja volt, egy kovácsi sváb paraszt, akit állítólag Weldi Jánosnak hívnak, aki a szerencsétlenség után elhajtott kocsijával. Az eset részleteiről ez adhat majd közelebbi felvilágosítást, mert ő kocsijával az automobil mögött haladt.

Mikes dr. ezután kihallgatta a baleset helyszínére későbbben érkezett tanukat, nevezetesen Wendelin Rezsőt. Ő a Niemetz-féle műkertészetben van alkalmazva és elmondta, hogy őt egy temesvári fuvarozó kocsis értesítette arról, hogy nem messze a kertjüktől nagy szerencsétlenség történt. Hogy a kocsis ki volt, azt nem tudja.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi mesárosok és hentesek szakcsoportja mai rendkívüli közgyűlésén a lemondott Glück Károly helyett Stojakovits Milánt választotta meg elnökül. Alelnök lett Koch Samu, ellenőrök: Pribán Miklós és Joszt Ádám, pénztárnok: Szida Lázár. A választmányba be- választották Dóme Lajos, Ehek István, Farkas György, Farkas János, Fischer Samu, Marx János, Papp István, Pataki Hermann, Prokopetz József, Sári Ferenc és Tschenska Agoston, Glück Károlyt, ki éveken keresztül vezette a szakcsoport ügyeit, érdemeinek elismerésül örökös tiszteletbeli elnöknek választották meg. Ezentul minden csütörtök délután fél hat óra- kor a Tessits-féle vendéglőben tartanak barátságos összejövetelt a hetivásári árak megbeszél- hetése céljából.

Büchler Ábrahám pechje.

(Egy nemzetközi zsebmetsző panasza.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 30.

— Olyan pech nincs több a világon főkapitány ur, mint az enyém, mondotta zokogó sirással ma Büchler Ábrahám, a nemzetközi zsebmetszők egyik kiválósága Greén Nándor főkapitánynak, mikor maga elé állította, hogy kihallgassa a jeles férfit. Tegnap óta ismét fogoly a már tizenegy esztendő raboskodott zsebtolvaj, akit az aradi pályaudvaron akkor fűltek le a detektívek, mikor éppen másnak a zsebében kotorászott. Nem sikerült a „vágás“ és az öreg tolvaj hurokra került. Tegnap egy másik zsebelés miatt is tettek feljelentést az aradi rendőrségen és ezzel is Büchlert gyanúsítja a rendőrség, mert a kiváló férfi igen sötét múltján és a valószínűségeen kívül egyéb bizonyíték ez ideig nincs Büchler ellen.

— Valósággal belekényszerítenek a hatóságok a lopásba, — kezdte vallomását — és sűrű könnyhullajtása, majd keserves sirása azt a látszatot keltik, hogy sok igazság van a szávaiban. Emlékezzünk csak Voigt mesterre, a köpenicki kapitányra, akit, valahányszor tisztességes suszter mesterségét folytatni akarta, elűzték a munkaadói, mert megtudták, hogy büntetett előéletű. Így kényszerült bele a köpenicki kalandba.

— Öt évet ültem Steinben zsebvágásért — folytatta Büchler. Kiszabadulásom után tisztességes ember akartam lenni. Ekszport üzletre adtam magam. Baromfit, tojást szállítottam Bécsbe. Egy napon Bécsben a szállodából lementem a kávéházba reggelizni. A másik asztalnál egy hölgy ült. Mikor fizetésre került a sor, a nő egy öt fontos török arannyal akarta kiegyenlíteni számláját. A pincérek nem ismerték a pénzt és nem tudták vele magukat megértetni, mert a nő csak törökül és franciául beszélt. Én oda léptem és tolmácsul szegődtem. A pénzt megvettem harminc forintért, noha tudtam, hogy ötvenötöt ért. Megmondtam, hogy a differenciát majd elküldöm a címére. Beleegyezett. Másnap bementem egy banküzletbe, hogy beváltam az aranyat. A bankár nézgette egy darabig a pénzt, majd azt mondotta, várjak néhány percig.

— Büchler el vagy veszte — gondoltam és igazam is volt. Tíz perc múlva belép egy rendőr, akinek a felszólítására a Polizein-Direktionhoz mentem. Ott a detektíveknek adtak át. Ezek az albumban megtalálták az arképet és rögtön meggyanusítottak azzal, hogy én résztvettem abban a zsebmetszésben, melyből a török pénz származik. Rámfogták, hogy én a nőnek tettestársa vagyok. Mire igazoltam magam hat hét telt el és ezalatt az üzletem tönkre ment.

— Mihez kezdjek, mit csináljak, hogy megélhessek? Gondoltam, hogy kávéházat nyitok Budapesten, legalább szem előtt leszek és látják minden lépésemet. Megnyílt az üzlet és elég jól ment. Egy este bejön vagy tíz detektív lerazziázzák a kávéházat. Ez nyolc napon át megismétlődik és a vége az, hogy egy lélek be nem tette a lábát az üzletbe, melyet csakhamar be is zártam.

— De még mindig biztam a jobb sorsban. Újvidékre mentem és ott vettem egy kávéházat. Oly jól ment az üzlet, hogy két kávéleányt kellett alkalmazni. Egy napon összevesztett a két vázonszeléd és én mindkettőt elcsaptam még az éjjel. Reggel jelenti a hetes feleségemnek, hogy a padlásajtó fel van törve. Felmennek a padlásra, ott találják mindkét kávéleányt felakasztva a szárító kötélre. Az új-

vidékiek roppant babonások. Mikor megtudták, hogy mi történt a házamban, többé át nem lépték a kávéházam küszöbét.

— Pozsonyba kerültem. Egy napon azt vettem észre, hogy egy ur követ. Mellék utcába tértem be, ő követ engem, majd mellém kerül és megszólít.

— Kövessen a rendőrségre — mondja.

— A rendőrségen nemsokára megjelenik egy kereskedő, aki a szemembe mondja, hogy én vásároltam nála és visszaoptam a pénzt, amelylyel fizetnem kellett volna. Nem telt bele egy óra már egy másik panaszos is megjelent és az is „hílózással“ vádolt meg. Hiába igazoltam magam, bizonyítottam alibit, ez csak ártalmamra volt. Mikor megmondtam, hogy Bécsben melyik szállodában laktam és ott tudakozódtak azt válaszolták, nem ismerik Büchlert. Persze, hogy nem, mert én nem Büchler néven jelentkeztem, mert féltem, hogy a bécsi rendőrség átvizsgálva a bejelentő lapokat, a nevem miatt gyanút fog és kitilt Bécsből. Mikor aztán megmondtam az igazat, nem hitték el. Mire kiderült az ártatlanságom, három hónap telt el és ismét a tönk szélén állottam.

— Ez megható — mondotta — Greén, de miért szökött meg tegnap a detektívek elől.

— Mert ösztönszerűleg félek minden detektívtől — felelte Büchler Ábrahám, aki Aradon is ülni fog néhány hetet még rábizonyítják, hogy itt nem őt üldözte a pech, hanem azokat, akiknek a zsebeit megkönnyítette.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Makó új szingizgatója. A makói szingizgatóbizottság egyhangulag elfogadta Almágyi Endre ajánlatát és így a színházban 1912. évtől kezdve három éven keresztül Almágyi társulata fog játszani. A színházi szezon augusztus 15-én kezdődik és hat héten keresztül tart.

* Új attrakciók a Nyári Színházban. Nap-nap után fényes sikereket aratnak a Nyári Színház csodás attrakciói. A publikum nagy tetszéssel gyönyörködik azokban a mesés mutatókban, amelyeket ezek a fenomenális művészek produkálnak. Különösen nagy tetszést arat minden este *Olga Ferrá*, akinek gyönyörű színházi produkcióit a közönség nagy meglepetéssel fogadja. Hangos kacaj kíséri a 2 Rewells minden mutatóját. Ezek az ördögös emberek csodálatos mutatójaikkal a közönség kedvencei lettek s amíg a 2 Rewells a színpadon van, ki nem fogy a taps. Hasonló sikerei vannak a *Iben-Obed* csoportnak, a marokói tornászoknak és *Miriamnak* a csodálatos komédiásnak.

* Az elpusztult Jeruzsálem. Szenzációs meglepetéssel szolgál a szerdai új műsor keretében az Apolló igazgatósága. Torquato Tasso hatalmas hőskölteményét mutatja be a mozgósínház dramatizálva. A gyönyörű darab művészi megjátszásban kerül bemutatásra, mert a hősköltemény főbb szerepeit a Comédie Française legnevesebb művészei kreálják. A szereposztás a következő: *Olinde* — M. Laumonier. *Alada* — Jaquinet, *Sophonie* — Mme Bowy, *Clorinde* — Mme Massain. A gyönyörű hatású kép amely az egész kontinensen már a legnagyobb tetszést aratva, került bemutatásra, 600 méter hosszú. A hatalmas kép csak szerdán és csütörtökön látható. Pénteken már egy újabb csodás kép kerül a műsorra. Az amerikai kinematográfia egyik legmesésőbb slágere. Az elszabadult mozdony. A hatalmas minden részletében megrázó kép az Apolló kizárólagos slágere, amelyet nagy áldozatok árán sikerült az igazgatóságnak megszereznie.

* Az önfeláldozás. Nagy történelmi dráma a két milliós városban, a francia forradalom idejéből. — Charles Dickens regénye nyomán. Az *Uránia* újdonsága. Amikor 1789. július 14-én Páris nepe arra ébredt, hogy az ágyuk a Bastille ellen vannak irányítva, mindenki azt hitte, hogy jelentéktelen, futólagos felkelésről van szó. De másként történt. A Bastille huszonnégy óra alatt elesett és a királyságnak a forradalom megadta a kegyelemdőfést. Ebben a korszakban játszódik le ennek a szenzációs drámának a cselekménye, amelynek meséje a következő: I. rész: 1757-ben vagyunk. St. Evermont Marquis, aki kastélyában bált rendez, fogadást köt barátjaival, hogy menyasszonya helyett kárpótlásul, aki nem jelent meg a bálon, megszöktet egy paraszt leányt és elhozza mulatózó társai közé. A fogadást meg is nyeri. Az elrabolt leány vőlegénye azonban behatol a bálterembe s menyasszonyát követeli. A marquis felelet helyett kardot ránt s leszurja a leányt. Hogy a gyilkosságot elsimítsák, a kastélyba hívják dr. Manettet s mikor ez vonakodik elpalástolni a bűnt, egyszerűen a Bastillba vetik, feleségének pedig azt mondják, hogy meghalt. A szegény asszony meghal bánatában, árván maradt kisleányát pedig a doktor assistense Angliába viszi, ahol Telson bankár örökre fogadja. A Marquis öccse, Darnay Charles, aki tanuja volt nagybátyja tetteinek, megundorodik a gonoszságoktól és megfogadja, hogy nem lép a Marquis nyomdokába, hanem nemeshez méltó életet fog követni. — II. rész. Tizennyolc évvel később, Londonban játszódik a következő kép. Manette dr. leánya, Lucie serdülő hajadonná fejlődött, akibe egy fiatal ügyvéd, Sidney Carton szerelmes. Lucie egy napon megtudja, hogy apja kiszabadult a Bastillából, érte megy és elhozza Angliába. Utközben megismerkedik Darnayval és a fiatalok megszeretik egymást. Darnay ellen azonban nagybátyja, Evermont Marquis boszúból, mert az öccse vagyonát szétesztotta a nép között, összeesküvést sző s egy rossz hírű nő a fiatal franciát bevádolja az angol hatóságoknál kémkedés miatt. A bíróság azonban felmenti, mert a vádló nem tudja őt megkülönböztetni Carton ügyvédétől, aki szerfelett hasonlít hozzá. Angliába érve Charles Darnay feleségül veszi Luciat, a szegény szerelmes Carton pedig, aki csak titokban merete szeretni a fiatal leányt, csendesen félrevonul a boldogságuk utjából. — III. rész. Elérkezett a nagyjelentőségű, viszterhes, 1789-iki év. A nép nem tudta már elviselni a nemesek örökös gaztetteit és erőszakoskodásait. Egy önmagában véve jelentéktelen személy elegendő, hogy az amúgy is forrongó kedélyeket lángra lobbantassa. A Marquis kocsija elgázolja egy munkás gyermekét és a nép boszút esküszik. Ejjek idején hálószobájában megölik a főnemet, a nép ostrommal Beveszi a Bastillet és ott a falban elrejtve megtalálják Manette dr. naplóját, a melyben fogsága történetét írta le. Darnayt a forradalom híre Párisba vonzza, a hová feleségével és apósával érkezik meg, de elfogják és börtönbe vetik s amikor a nép megtudja, hogy a gyűlölt St. Evermont Marquis unokaöccse, dühe nem ismer határt és halálra ítélik a szerepcséltent. Ekkor megjelenik Sydney Carton elhatározza, hogy megmenti imádját a férjét. Valahogy bejut a börtönbe, ruhát cserél a fogoly Darnayval és helyette ő megy a verpadra, ahol nyugodtan így szól a vérre éhes néphez: Annál nemesebbet, mint amit most cselekszem, nem tettem soha életemben. 175

* A Heltai-kabaréból. A Heltai-kabaré szerdai fehér estéje iránt szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánul meg. Előrelátható, hogy Heltai érdekes újítása, direkt fiatal leányok részére összeállított műsor nagyszerűen be fog válni. Az összes szereplők kitűnő új számokkal szerepelnek. Növeli a szerdai est érdekességét, hogy Heltai Jenő jelenlegi társulata ekkor bucsuzik az aradi közönségtől. A szerdai est nagyszerű műsorát három pompás bohózat: „Disznótör a Lipótvárosban“, „A borbélynál“ és „Az apacsok“ teszik változatossá. A szerdai est a szerdai est leszállított helyérei: I. hely 2 korona, II. hely 1 korona. A nagy érdeklődésre való tekintettel, a közönség érdekében, előjegyzéseket is elfogad a szerdai nap folyamán a fehér estére: Ingusz könyvkereskedő és Bruckner Lajos titkár. — A Heltai kabaré új társulata csütörtökön mutatkozik be az aradi közön-

ségnek. Csupa elsőrendű művészerket szerződ-
tetett Heltai új társulatához. Szerdán este lép
fel utoljára Heltai Jenő kabaréjában Radó
Sándor ez a hamar népszerűvé vált fiatal ko-
mikus rövid két heti itt működése alatt meg-
akarta hosszabbítani Radó szerződését, de ő
már régebben leszerződött jun. 1-ől Krémer
Jenő temesvári Modern Nyári-színházához.

Glattfelder Gyula dr. az erkölcsrontókról.

— Az új püspök első pártorlevele. —

Távirati tudósítás.

Arad, május 30.

Glattfelder Gyula dr. csanádi püspöki szék-
ének elfoglalása alkalmából pásztorlevelet in-
tézett híveihez, amelyből a következő részt
közöljük:

Kérlek benneteket, kiknek lelkét az Ur
Jézus gondjaimra bízta, akinek számot kell
majd adnom úgy a ti, mint egész családok
és kedves gyermekeitek lelkéről tartásokat távol
magatoktól mindent, ami veszélybe sodorhatná
hitetek tisztaságát és feldulhatná keresztény
családi életeteket. Azokat, akik eljönnek közzétek
és hamis ígéretet hirdetnek, amelyekkel eltéríteni
kívánnak titeket ősi katolikus meggyőződésektől,
ne hallgassátok. A lázítókat, az egyházi
és világi hatalmasságok ellen elégedetlenséget
szító igehirdetőket egyszerűen távolítsátok el
házatok tájáról. Ne legyetek velük erőszakosak.
Ne okoztatok nekik bánalmakat, hanem szí-
veteket és hallástokat fordítsátok el azoktól, a
kik nem az Ur útján járnak és nem az Ur
igéit hirdetik.

Hasonló határozottsággal távolítsátok el ma-
गतoktól a házatoktól azt a mételet, amelyet
a rossz könyvek és rossz sajtó akar családi kö-
rötökbe becsempészni. Szeretteim! Nincs jobb
barátja az embernek, mint a jó könyv és nincs
nagyobb jóakarója a világnak, mint a jó író.
De nincs nagyobb átok, mint a rossz és erkölcs-
telen könyv és nincs nagyobb rosszakarója a
világnak, mint a hitetlenséget és erkölcselen-
séget hirdető író. Óriási felelősség hárul Isten
és emberek előtt arra, aki az ősi hitet a néptől
elvenni, az Istenhez való ragaszkodást és szere-
tetet benne tönkretenni kívánja. Miután ettől a
mételetől nem védhet meg benneteket semmi-
féle földi hatalom, csak a ti lelketek jósága és
tisztasága, azért az Ur Jézus szent nevére kérlek
benneteket, soha olyan lapot, amelyben az
Isten nevét gúnyolják, házatok tájára ne en-
gedjétek. Gondoljátok meg, hogy minden
betű, amelyből erkölcselen szó és irat ösz-
szeáll, egy-egy méregesepp, melylyel azoknak
lelkét engeditek megölni, kik nektek leg-
kedvesebbek. Minden erkölcselenség, melyet
rossz könyvekből gyermekeitek tanulnak, a
ti figyelmenlenségtek, vagy hanyagságtok ré-
vén esuzott be az ő lelkükbe a pusztította el
annak tisztaságát és jóságát és töletek fogja az
Ur az utolsó ítéletnél az egész világ előtt szá-
mon kérni: miért engedtétek, miért mozdították
elő szeretteiteknek, házatok népének, gyerme-
keiteknek lelki és testi romlását?

Nem elég azonban, Krisztusban szeretett
híveim, hogyha a mételet házatoktól távoltart-
játok. Tevékenyen kell munkálkodnotok, hogy
mindegyiteknek családi élete tiszta, vallásos és
az Isten akarata szerint boldog legyen. A gyer-
mekeket, (akikkel az Isten a szülőket meg-
ajándékozta, Isten ajándékának tekintsétek, mely
annál értékesebb és annál szentebb, mivel Isten
maga formálja minden embernek — tehát
minden gyermeknek lelkét. Ép azért örömmel
fogadjátok az Isten áldását minden gyermek
születésénél a hálát adjátok az Urnak, ha a
gyermekek nagy számával áldott meg ben-
neteket.

Hajléktalan

aradi családok.

— Az új építési szabályrendelet hibái. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 30.

A gáji rendőrkapitányságra rendkívül kel-
lemetlen és nehéz feladatot rótt a tanács. Ki-
mondotta, hogy a ségai munkástelepen *tizenöt*
családot ki kell lakoltatni azokból a fakam-
rákból, melyek eddig ideiglenes lakásul szolgál-
áltak. A tanácsot erre a beláthatatlan követke-
zményekkel járó lépésre az új építészeti sza-
bályrendelet kényszeríti, mely megtiltja, hogy
valamely épületet a tulajdonos más célra hasz-
náljon, mint a melyre építette.

A ségai telepések azzal az intencióval vet-
ték meg és a város azzal a feltétellel adta el
hatvan fillérrel négyszögölként Ségában a ki-
használt téglaverőtelepeket, hogy ott olcsó mun-
kásházak épüljenek. Mohón kaptak a telken a
szegény emberek, akik elszámították magukat,
mert a telekrendezés igen sok pénzükbe ke-
rült, úgy, hogy építkezésre nem maradt pénzük.

Fáskamrákat kezdtek építeni. Mikor töme-
gesen érkeztek a kamraépítési kérvények a
tanácshoz, ez gyanút fogott és az engedélyt
csak oly feltétellel adta ki, ha a tűz és egyéb
szempontokból veszélyes viskókat lakásra nem
használnak.

A munkások ezzel a határozattal kínos
helyzetbe kerültek. A tél előtt állottak és a
régi lakásokból ki kellett költözni. Ekkor a ta-
nács Mittelbrunner József és társai kérelmére
kivételesen megengedte, hogy a kamarákba
költözzenek a szegény páriák, akik a major-
sággal, a disznóval és egyéb háziállattal egy
fedél alatt töltötték a telet. Május elsején járt
le a „türelmi“ idő. A hatóság, mely a sza-
bályrendelet kényszerkorlátai között mozog, je-
lentést kapott Rámer István gáji rendőrkapitá-
nytól és megtudta, hogy még ma sem válto-
zott a helyzet és a szükség-lakásokul szolgáló
kamarák kéményén vigan száll a füst, mert
bent az asszonyok megfedekezve a kiköltözés
terminusáról, nem is gondoskodtak lakásról és
tűzelnek, főznek, mosnak, mintha a kamara
vasbetonból épült volna.

A tanács érezte, hogy rendkívül kellemet-
len feladat előtt áll és hogy ma már sokkal
nehezebb, igen sok körültekintést megkövetelő
a helyzet, mint volt tavaly, mikor az engedélyt
megadta a lakásokra. Miután szomorúan meg-
állapította, hogy nem egészen úgy sikerült az
a szociális akció, mint ahogy tervezte a ségai
telepen, most félretett minden méltányos szem-
pontot és kimondotta, hogy a gáji kapitányt a
kilakoltatásra utasítja. Erre kényszerítte őt az
építési szabályrendelet. Hogy mi lesz a tizenöt
családdal az olyan kérdés, melyre feleletet adni
senki sem próbálkozott.

Az új építési szabályrendelettel különben
is igen sok baj van. Eltekintve attól, hogy a
szigorával igen nehezen barátkozik meg a kö-
zönség, egyes intézkedései tetemes anyagi ká-
rosodást okoznak a háztulajdonosoknak.

Erre igen érdekes példa Tóke Gergely
esete. Házat épített. Május elsejére ki is
adta a lakásokat, maga is beköltözött, de a lak-
hatási engedély megadása céljából eljáró bi-
zottság úgy találta, hogy csak *junius elsején*
lesz a ház olyan állapotban, hogy lakhatónak
nevezhető. Ezt a bizottság a maga jegyzőköny-
vébe bejelentette a tanácsnak. A tanács nem-
csak megbünteti a háztulajdonost, hanem tudó-
sítására hozza az ügyet a pénzügyigazgatóság-
nak is. Ez most már, ha igen szigorú és nem
tekint az, hogy a házban csak ideiglenes, vagy

szükség lakások vannak, megtagadja az adó-
mentességet.

Tizenöt évi kedvezményt veszít el a tulaj-
donos, mert esetleg egy ágy áll olyan szobában,
melynek padozatát az asztalos hanyagsága vagy
más gátló körülmény miatt nem lehetett elké-
szíteni.

De az ilyen eseteknél is cifrább a helyzet
ott, ahol a közönséget az ellenőrzésre hivatott
közégek nem figyelmeztetik idejekorán a szí-
goru rendelkezések következményeire.

Az utóbbi időben igen tömegesen kellett
büntetéseket kiróni olyan 'egyénekre, akik en-
gedély kérése nélkül építettek, sőt többször
kellett elrendelni már elkészült, de engedély
nélkül emelt épületek lerombolását. A bünte-
téseken kívül tetemes anyagi kár is keletkezik
ebből, noha elkerülhető lett volna, ha az épít-
kezés kezdésekor, idejekorán avatkozna be a
rendőrség, melynek észre kell vennie az épít-
kezést és el kell kérnie az építőtől az enge-
délyt, melyet az írásban kap meg a tanácstól.

Az új közkórház építése.

— A vegyes bizottság első ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 30.

Ugy a városi, mint a vármegye törvény-
hatósági bizottságokat küldötték ki, lapunk-
ban már többszörösen ismertetett vármegyei
közkórház égetővé vált kérdésének megoldására.
A vegyes bizottságok ma délután tartották első
ülésüket Urbán Iván főispán elnökléte alatt a
vármegyházán és már eme első tanácskozás
azzal a pozitív eredménnyel járt, hogy vala-
mennyi faktor abban az egységes véleményben
állapodott meg Parecz Gyula dr. kórházigaz-
gató véleményével szemben, új közkórház elé-
gítheti csak ki a megye és a város közegész-
ségügyi igényeit.

A vegyes bizottság ülése előtt a városi
közegészügyi bizottság tartott rövid tanács-
kozást Varjassy polgármester elnöklésével, a
mely intim jellegű volt és a nyilvánosságnak
csak annyit mondott a bizottság egyik tagja,
hogy a városi fertőző-kórház ügyét tették szóvá
Tisch Mór dr. főorvos és Issekutz László dr.
A bizottság el is határozta, hogy tekintettel egy
esetleges kolerajárványra, a fertőzőkórházat lé-
tesítendőnek tartja.

A vegyes bizottsági ülésen Urbán Iván
főispán megnyitójában azt az öröndetes kijel-
entést tette, hogy az állami támogatás elnye-
réséért a szükséges lépéseket megtette és biz-
tató választ nyert, de a jövőben is tel-
jes erővel támogatni fogja a rendkívül fontos
ügyet.

Ezután Schill József vármegyei főjegyző
terjedelmes memorandumban ismertette a kér-
dést és rámutatott a megoldás módzataira is.
A telek kérdését úgy tartja elintézhetőnek, ha
a város átengedi a tűzrakomány részére meg-
vett telkeket, továbbá szükségesnek tartja,
hogy a város néhai Spitzer Ignác hagyaté-
kának kórházépítésre szánt összegét rendel-
kezésre bocsátaná. Körülbelül 2.400,000 koroná-
ban jelezte az összes költségeket.

Utána Dálnoki-Nagy Lajos szállt síkra egy
új kórház építése mellett.

Parecz Gyula dr. már ismert álláspontját
képviselte az ülésen is és a mai kórház kibő-
vítését javasolta, tekintettel arra, ugymond,
hogy egy 600 ágyval kontemplált kórház költsé-
ge 5000 koronával számítva egy ágyat há-
rom millió koronába kerülne. Nem tartja meg-
oldhatóknak a kérdést úgy, hogy az új kórház
csak részletekben épüljön és nyitassák meg,
mert ez az audienciát megdrágítaná.

Az elnöklő főispán megköszönte az igaz-
gató előterjesztését, de ugymond, nem osztoz-
hatik véleményében.

Majd Schill József hivatkozva Krassósző-
rénymegyeinek a múlt napokban megnyitott és
a legmodernebbül berendezett kórházára, azt
bizonyította, hogy a vármegyeinek és városnak
közös ereje elegendő lesz az állam segítségével
egy új kórház megteremtésére.

Purgly Lajos, Nesnera Aladár és a többi felszólalók valamennyien mind az új közkórház építését pártolták.

Végül Varjassy Lajos polgármester indítványára kimondotta a vegyes bizottság, hogy egy szűkebb körű bizottságot küld ki a részletkérdések megvitatására és javaslatok készítésére. Ennek tagjai lettek: Urbán Iván a főispán elnöklésével Varjassy Lajos polgármester, Dálnoky-Nagy Lajos alispán, Lócs Rezső tanácsnok, Schill József főjegyző, Tisch Mór dr. és Boros Béla dr. főorvosok, Keller Izó műszaki tanácsos és Virágh Lajos főmérnök.

HIREK.

A fiumei hajósztrájk.

— A munkások nem engednek. —

Távirati tudósítás.

Arad, május 30.

A fiumei hajósztrájk ma is változatlanul tart. A munkások kitartanak rendületlenül követeléseik mellett és el vannak határozva, hogy mindaddig sztrájkolnak, amíg az igazgatóság nem teljesíti kívánásaikat. Az Ungaro Croata igazgatósága viszont minden lehetőt elkövet, hogy idegen segítséggel letörje a munkások mozgalmát. Érdekes, hogy ma bizonyára a fiumei sztrájk hatása alatt a trieszti hajógyár munkásai között bérmozgalom ütött ki. A mai nap táviratai a következők:

Fiuméből jelentik: Az Ungaro Croata alkalmazottainak sztrájkja változatlanul tart. Az igazgatóság nem enged, nem hajlandó a sztrájkoló követeléseit teljesíteni és új alkalmazottakat keres. A sztrájkoló pedig tovább harcolnak, nem engednek a követeléseikből és új alkalmazás után néznek. A forgalom lényegében szünetel. Mindössze négy hajó van forgalomban, de ez a sokféle elágazású viszonylatokat nem tudja kielégíteni. A sztrájkoló tengerészek ma délelőtt tartott ülésükön elhatározták, hogy álláspontjuk mellett kitartanak az Ungaro Croata felhívására nem is reflektálnak. — A sztrájk ezután előreláthatólag hetekig fog tartani, a következményeinek az eltüntetés pedig hónapok múlva is alig remélhető. A haditengerészet nem ad több segítséget a sztrájk letörésére. Ma reggel hat torpedónaszád érkezett Fiumébe, hogy az Ungaro Croata személyzetének sztrájkja miatt megakadt postai szolgálatot teljesítsék. A hat torpedónaszád azonban kizárólag a postai szolgálat teljesítésére szorítkozik.

Triesztből jelentik: A Stabilimento Tecnico trieszti hajógyár munkásai között bérmozgalom tört ki. A sztrájk nagyfontosságú lenne a haditengerészet szempontjából, mert itt építik a Dreadnoughtokat. A mozgalom összefüggésben van azzal az agitációval, amelynek eredménye lett a fiumei hajósztrájk.

Ejjel jelentik Fiuméből: A sztrájkoló hajósok ma este érekezetet tartottak, amelyen elhatározták, hogy tovább folytatják a harcot és semmit se engednek endigi követeléseikből. A sztrájkoló körében elterjedt az a hír, hogy az Ausztria Croata hajóstársaság, amelynek alkalmazottai szintén sztrájkolnak, megadta a követeléseket. Ezt azonban még nem erősítették meg.

A hadihajók közül eddig csak egyet vettek igénybe, a többi a kikötőben borgonyzik.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Nyugat felől zivataros esők hősiyedéssel. — Sürgönyprognózis: Sok helyütt csapadék, zivatarok, hűvösebb. A hőmérséklet déli tizenkét órákor 24,9 C. fok volt.

— A király. Gödöllőről jelentik: A király, aki az éjszakát kitünően töltötte, egy órákor magánkihallgatáson fogadta Potiorek Oszkár tábornagyot, Bosznia új tartományi főnökét. A végleges dispoziciók szerint a király esütörtökön, június 1-én délután egy órákor külön udvari vonattal utazik el Gödöllőről Bécsbe. A király udvari vonatát Gödöllőtől kezdve egészen Marcheggig, az osztrák határállomásig Marx János miniszteri tanácsos, az államvasutak igazgatóságának elnöke fogja kísérni. A király ezuttal Budapest érintése nélkül utazik Bécsbe és pedig Gödöllőről a királyvágányon keresztül Rákossra, illetve Palota Újpestre és onnan Bécsbe, ahová délután hét órákor érkezik meg. A király kívánságára a gödöllői pályaudvaron semminemű hivatalos bucsuzás nem lesz.

— A honvédelmi miniszter Bécsben. Hazai Samu honvédelmi miniszter, mint Bécsből jelentik, Szimmeringről, a hol néhány napig időzött, tegnap délután Bécsbe érkezett. A honvédelmi miniszter néhány napot fog az osztrák fővárosban tölteni.

— Kitüntetés. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Rosenberg Gyula országgyűlési képviselőnek a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a Szent István-rend kiskeresztjét adományozta.

— Széchenyi püspök installációja. Nagyváradról jelentik: Széchenyi Miklós gróf nagyvárad püspököt ma délelőtt iktatták be fényes egyházi ünnepséggel. Pontban kilenc órákor a püspök a papság kíséretében baldakia alatt a püspöki rezidenciától a székesegyházig vonult. Az utvonalon a nagyvárad iskolák növendékei állottak sorfalat. A templomot zsufolásig megtöltötte az előkelő közönség, amelynek sorában ott voltak a Széchenyi-nemzetiség tagjai, Radu Demeter nagyvárad görög-katolikus püspök, Tisza István gróf, továbbá számos megyei és városi küldöttség. A beiktató királyi és pápai okmányok folólvása után Széchenyi püspök latin nyelvű beszédet intézett a papsághoz, majd a papság tisztelgését fogadta, elsősorban Belopotoczky, Fetser és Lányi püspököket. Azután Széchenyi püspök a szószékre ment és magyar nyelvű szentbeszédet intézett a hívekhez. A szószékről kiosztott áldás után megkezdődött szentmise, melyet Széchenyi Miklós gróf végzett nagy papi segédlettel. A szertartásban résztvettek Belopotoczky Kálmán, Fetser Antal és Lányi József püspökök, Groh és Grósz kanonokok, Makay és Lestyán szemináriumi előjárók. A szertartást Székely István udvari tanácsos, egyetemi tanár vezette. A szertartás végeztével az új püspök kíséretével együtt gyalog tért vissza a rezidenciába.

Az installáció után a püspöki palotában háromszáz terítékes bankett volt, amelyen a többek között Tisza István gróf is felszólalt. Beszédében örömmel üdvözölte Széchenyit a nagyvárad püspöki székben annál inkább, mert ismeri eddigi működését és tudja, hogy mindig hű volt a felekezetek békés együttműködésnek. Éppen ezért tevékenységétől sok hasznot vár Nagyvárad fejlődésére.

— Az aradi gyermeknapok rendező-bizottsága Múlek Lajosné dr. vezetésével állandóan permanenciában van. A sátortulajdonos uraszonyok most kéri fel a leányokat, akik hivatalosan lesznek majd a jótékonykodás oltárán való áldozásra felszólítani a járókat. Néhány nap múlva már teljes lesz a gyermeknapok gyűjtő hólgyárdaja.

— Házasság. Kugel Dezső dr. Brádról június 11-én déli 12 órákor vezeti a szegedi zsinagógában Weisz Vilma kisasszonyt, Weisz Albert kereskedő és háztulajdonos leányát.

— Itélet a nagyhalimági főszolgabíró ügyében. Megirtuk annak idején, hogy egy nagyhalimági román ügyvéd főjelentése alapján vizsgálat indult meg Lovich Gyula nagyhalimági főszolgabíró ellen, mert állítólag egy román bálon illetlen módon viselkedett. Lovich tagadta a vádat és tanukat jelentett be annak bizonyítására, hogy a feljelentés adatai tulzotnak. Aradmegye fegyelmi választmánya ma foglalkozott a főszolgabíró fegyelmi ügyével és őt 120 korona pénzbírsággal sújtotta. Lovich megfelebbezi az itéletet.

— Halálozás. Teller Károly a komáromi polgárság egyik általánosan becsült tagja 66 éves korában meghalt. Elhunyt gyászbaborította Teller Kálmán kollégánkat, az Aradi Közlöny munkatársát, aki édesapját gyászolja benne.

— Jótékonykodás. Sarlot Domokos 20 koronát adományozott az aradi polg. jótékony egyletnek öv. Kovács Frigyesné ravatalára szánt koszoru megváltása címén, melyért köszönetet mond Marosch Gyula egy. pénztárnok.

— Nemzetközi távrepülő versenyek. Bécsből jelentik: Ha az időjárás csak némiképpen is lehetővé teszi, holnap délután négy órákor Bécsben a semmeringi sikon felszáll Miller főhadnagy egy Etrich-féle aeroplánra, hogy megkísérelje a repülést Budapestre. Miller e repüléssel pályázik a Zeit által kiírt 20.000 koronás díjra. A Budapestre való megérkezés idejét holnap este hét órára tervezik. A leszállás a rákosi repülőtérén történik, ahol minden intézkedést megtettek az érkező aviatikus fogadására. A magyar aeroklub a legmesszebbmenő módon gondoskodott arról, hogy Miller főhadnagy repülése idején a magyar területen teljes biztonságban érezhesse magát. Az elindításról a fővárosi közönséget külön is értesítik.

A páris-romai repülőverseny egyes mozzanatairól ma a következő jelentések érkeztek: Garros aviatikus tegnap este 8 órákor Nizzában leszállt. Ma reggel 4 óra 55 perckor folytatta a repülést és 8 óra 21 perckor Génuába érkezett, a hol nagy ovációban részesítették. Lével biplánja, a mely egy utassal vett részt a versenyen, Trojes mellett motorromlás következtében a földre zuhant és majdnem teljesen összezúzódott. Lével és az utas sértetlenek maradtak. Weymann készüléke Bar sur Aube közelében a levegőben fölborult. Weymannak semmi baja nem történt.

— Gyilkos munkás. Kiss György és Alexa Akszentie csermői famunkások együtt dolgoztak a körösányai erdőszélen. Tegnap valami felett összekülböztek és Alexa zsebkésével oldalbaszurta munkástársát, aki a szenvedett vérvesztés folytán ma Csermőn meghalt. A gyilkost a csendőrség letartóztatta. Morocza Dénes kir. ügyész ma a törvényszéki orvosokkal kiutazott a helyszínére, hogy a nyomozást megejtse.

— Kirándulás Gainára. Hoffmann János és Kiss Lajos pünkösdi két napján kirándulást rendez a Gainai hegycsúcsra. Indulás június hó 3-án szombaton d. u. 3 óra 1 perckor, érkezés vissza hétfőn este 8 óra 51 perckor. Az összes költség 20 korona. Jelentkezni lehet Weisz Lóó könyvkereskedésében kitett íven.

— Talált fényképlemezek. A cs. és kir. 12 huszárezred laktanyája mellett elterülő kis gyakorló téren f. hó 22-én d. u. a huszárok két doboz elkészített fényképező lemezeket találtak teljesen friss felvételekkel. Ezen dobozok valószínűleg egy, a gyakorló téren áthaladt két szürke lovas magánfogatóból esettek ki, amelyben két hölgy s egy szolgáló leány ültek. A lemezeket az aradi rendőrségnek átadják, jelenleg a huszárlaktanya 6-dik század irodájában még átvehető.

Három felé osztják a szegedi üzletvezetőséget. A minisztertanács döntött az államvasutak új üzletvezetőségeinek elhelyezése fölött. A döntés eredménye az, hogy az új üzletvezetőségeket Szabadkán és Temesvárott állítják föl. Az új üzletvezetőségek fölállításával a szegedi üzletvezetőség területe — a legnagyobb az ország üzletvezetőségei között — felére csökken. A háromezer kilométernél nagyobb vonalból csak mintegy ezerötyszáz kilométer marad Szegedé, míg a temesvári forgalmi főnökség vonalai a temesvári üzletvezetőséghez, a szabadkai és északi forgalmi főnökségé a szabadkai üzletvezetőséghez kerülnek. A temesvári üzletvezetőség a szegedi és aradi, a szabadkai pedig a szegedi, zágrábi és budapestbalparti üzletvezetőségek vonalainak egy részét kapja meg. A változás folytán a szegedi üzletvezetőség harminc főtisztviselője Temesvárra, husz tisztviselője Szabadkára kerül. Az egyik új üzletvezető Uray Zoltán főfelügyelő, szegedi üzletvezető helyettes lesz.

Gyilkolt a törvénybíró. Nagyváradról írják: Péntek reggel kezdtek meg a szokásos adóbeszedést Bihardobresden. A falu jegyzője megy házról-házra beszélni az adókat és ebben a műveletben mindig egy törvénybíró segítkezik a jegyzőnek. A péntek reggeli adóbeszedésnél Gábor Vaszali törvénybíró segítkezik. A falu lakossága félelemmel gondol ezekre az adószedő napokra, mert ilyeakor az utolsó krajcárt is elő kell szedni a láda fiából és oda kell adni a „törvénynek”. A félelmet és ellen-szenvet az adóbeszedőkre is átviszi a falu népe és így gyakran véres csete-paté fejezi be az adóbeszedést. A péntek reggeli adóbeszedés nem jól kezdődött. A jegyzőt is, meg a törvénybíró is miodegyik házban rossz szemmel fogadták és egy cseppet sem hízogó jelzőkkel halmozták el. Gábor Vaszali törvénybíróban nagyon forrott a méreg, hogy ennyi sok rossz szót kellett lenyelnie és ilyen hangulatban érkezett meg a jegyzővel együtt Duma Juon falubeli polgár háza elé. Duma Juon kint állott a háza előtt és keserű gunnyal fogadta a törvénybíró.

Jön már a hóhér — kiáltotta feléje — el fogja vinni az utolsó párnánkat is!

A törvénybíró ezt a sértést már nem tudta eltűrni, szóváltásba egyeledett Duma Juonnal és a vita vége az lett, hogy a törvénybíró felemelt botjával úgy vágta fejbe Duma Juont, hogy az rögtön összeesett. Súlyos koponyatörést szenvedett Duma Juon és bár eleinte biztak életben maradásában, tegnap reggel négy napi haldoklás után meghalt. Alig terjedt el a halálhír a faluban, a lakosság forrongani kezdett, csoportokba verődve tárgyalták az eseményeket, a felizgatott nép már megakartá támadni a törvénybíró házát, mikor megérkezett a csendőrség és rendet teremtett. A csendőrség most huzamosabb ideig kint marad Bihardobresden.

A Moskovits anatómiai cipőgyár nagy pünkösdi vásárt rendez, 10 koronért a legjobb kivitelű férfi vagy női barna vagy fekete 13 koronáért, a legfinomabb chevrau cipőket adja Arad, Szabadság-tér 18. szám alatti üzletében.

Pünkösöd. A természet teljes ünnepe diszben pompázik és a mi igyekezetünk is odairányul, elegáns és izléses öltözék által minél előnyösebben feltűnni. Különösen a lábbeli választása nem csekély gondot okoz az ünnepek előtt. Örömmel tapasztalhatjuk, hogy módunkban van helyben is kifogásalan, minden tekintetben megfelelő cipőre szert tenni. A „Turul” cipőgyár r.-t. semmi áldozatot nem kímélt, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthesse a terep és mint a monarchia legnagyobb cipőgyára, azon kellemes helyzetben van, hogy jutányos árak mellett elsőrangú elegáns lábbelit nyújthat. Éppen ezen körülmény tette a „Turul” cipőt világhírűvé. Aradi fiókraktára: Minorita palota, ezenkívül a „Turul” cipőt a bel- és külföld még 130 fiókraktárában árusítják.

Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér, Vojtek és Weisznál. 1450

Schicht-zappan
megtakarít pénzt, időt, munkát,
kímélt a fehérneműt, a kezet és
megóvja az egészséget.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megtámadott mandátumok. A Kuria első választási tanácsa Sebestyén Mihály elnöklésével az elrendelt vizsgálat befejezése után ma tárgyalta újra a Wickenburg Márk gróf ballassagyarmati képviselő mandátuma ellen benyújtott petíciót. A mai tárgyaláson a kérvényező meghatalmazottja kijelentette, hogy a további tárgyalást nem kívánja és a petíciót visszavonja. A Kuria erre a további eljárást megszüntette s a kérvényezőket tizenháromezer korona költség megfizetésére kötelezte. Az első választási tanács azután a Lengyel Zoltán dr. zilahi képviselő ellen benyújtott petíciót kezdte tárgyalni. A Kuria még november havában elrendelte a vizsgálatot a petíció állításaira. Az egész nap a bizonyítás anyagának ismertetésével telt el. A Kuria második választási tanácsa ma a bajsai Vojnits Sándor szabadkai képviselő mandátuma ellen beadott petíciót tárgyalta. Annak idején a Kuria öt érvénytelen-ségi okra nézve rendelte el a vizsgálatot, melyek közül négy etetés-itatásra vonatkozik. A petíció azzal is vádolta a képviselőt, hogy Purgly Sándor főispán és Biró Károly polgármester részvételével egy tanyai iskolában kortes vacsorát rendezett s továbbá, hogy Malagurszky György fegyelmileg elbocsátott városi végrehajtónak megígérte, hogy szavazatáért visszahelyeztetni állásába. A kihallgatott tanúk semmi terhelőt nem vallottak a képviselő ellen. A tárgyalást holnap folytatják.

§ A rabló körjegyző. Nagyváradról jelentik: Holnap hozza meg ítéletét a nagyváradai esküdtszék Popescu Aurél körjegyző és társai bűnpörében. Popescut tudvalóleg rablás, súlyos testisértés és okirat hamisítás büntetésével vádolták meg. Az ügyész ma az okirathamisítás vádját elejtette. Az esküdtekhez kilenc kérdést fog intézni a bíróság. Az ítéletet holnap estére meghozzák.

§ Pofozadás egy gimnáziumban. Kőrösbányáról jelentik: A brádi román főgimnázium tanári kara röviddel ezelőtt fegyelmileg ítélkezett néhány növendék fölött, akik egy éjszakát tiltott helyeken áttivornyáztak. Az egyik tanár, Boneo Vazul enyhítő körülményül fötemlítette, hogy az éretlen gyermekek Germán Dante bölcsészhallgató társaságában mulattak s így az elkövetett bűnös inkább utóbbit terheli. A tanácskozáson jelen volt a bölcsészhallgató apja is, aki tanítói minőségben szintén a gimnázium kötelekébe tartozik. A fiatal ember apja révén értesült Boneo tanár felszólalásáról, mire fölrohant az intézetbe s a tanári szobában, a tantestület szemeláttára, arculütötte az öreg Boneót, aki egykori tanára volt a rokoni kötelek révén nagybátyja is. Boneo tanár panaszára a kőrösbányai járáshírség ma ítélkezett a fiatalember fölött s becsületsértés címén öt-

ven korvna pénzbüntetésre, esetleg öt napi elzárásra ítélte.

§ A hamiskártyás gróf. Berlinből jelentik nekünk: A letartóztatott Wolff Metternich gróf dolgában legközelebb a bíróság elé kerül az orvosi szakértők véleménye a gróf szívbéli állapotáról. Hír szerint ez a vélemény megálapítja a grófnak teljes büntetőjogi felelősségét. A védő indítványára már júniusban lesz a végtárgyalás s a bíróság a gróf terhét rótt negyven esetről fog ítéletet mondani.

TARKASÁGOK.

(Az ügyes fiú.) Az elemi iskolában vizsga volt és a tanító, a szülők és érdeklődők díszes vendégkoszorúja előtt examinálta a kis gyerekeket.

A beszéd és értelemgyakorlat tudománya volt napirenden és egymásután szólították elő a kis első osztályu gyerekeket a katedra elé.

A felelés sora egy szőke kis fiúra került, aki egy ismert artistának a gyermeke. A fiúcska már is híres arról, hogy milyen bátor és ügyes. A legjobb tornász az osztályban, de jó tanuló is.

A tanító bátorító hangon szólította elő a fiúcskát.

— Mondd el fiam a hónapok neveit.

— Január, február, március, április ... stb.

Felelte a kis fiú erőcs hangon, felszúrta mind a tizenkét hónapot.

A tanító most értelem-gyakorlatot akart produkálni.

— Jól feleltél fiúcskám, de most szedd el fordítva a hónapok neveit. El tudod-e így mondani?

— Hogyne! — felelte a kis fiú.

— És hátat fordítva a tanítónak, elkészítte mondani.

— Január, február, március, április ... stb.

(Az oltár előtt) A Mátyás templom Budapest egyik legérdekesebb építészeti nevezetessége. Aki a fővárost megtekinti, a tanulatnyat programjába elsőnek veszi föl a Mátyás templom megtekintését.

Legutóbb egy ilyen idegenforgalmi szereplővel mulatságos jelenet történt a Mátyás templomban.

Egy vidéki hölgy nézte meg a templomot. A vendég egy idősebb hajadon volt, akit a templomszolga kalauzolt, megmutogatva a templom nevezetességeit.

Amikor már a templom hajóját is körüljárták, a vezető így szólt az aggleányhoz:

— Most pedig, menjünk az oltár elé.

Az idegen hölgy ijedten felelte:

— Szent Isten, csak nem akar felcséggülni venni!

(A milliomos.) Ugynevezett bohémok szücsölgetik a fekete-kávjukat egy éjjeli kártyában, ahol egy asztaltársaságot egy kis artista nő meg-szítette ki.

A leány, akit érzelmi kötelékek fűztek az egyik fiatalemberhez, a pénzről tartott ébrádozó előadást és végül így szólt a barátjához.

— Ne busulj Pipi, hogy mincson pénzed. Nem olyan nagy szerencse a gazdagság. Azt mondják, hogy némelyik milliomos napokig nem szer kimez-dulni hazuról, mert folyton leveleket kap, amelyekben mindenféle fényes írója-nak bizonyos mennyiségű pénzt nem küld.

— Hadd el — szól melankóliáson a barátja — ilyen milliomos én is vagyok, mert ilyen leveleket én is tudat számra kapok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Az Osztrák és Magyar Bank tanácsulése, Az Osztrák és Magyar Bank főtanácsa ma délelőtt Popovics Sándor dr. titkos tanácsos bank-kormányzó elnöklésével ülést tartott, a melyen a bankprovizóriumot, mely tudvalevően e hónap végén lejár, ez év nov. közepéig meghosszabbították és a bankvezetőséget főlhatalmazták a vonatkozó megállapodásoknak a két kormányvaló megkötésére. A főtanács még a folyóigazgatás tárgyainak egész sorsát intézte el. azonfelül néhány személyi ügyet is. — A vezértitkárnak a bank üzleti eredményeiről tett beszámolójából kiemelendő, hogy a jegybank belső helyzete úgy alakult, hogy a jelenlegi bankjegyforgalom kerek számban 92 százalékkal éreben, devizákban és aranykövetelésekben fedezve van.

= Pályázat ösztöndíjra. Az aradi Kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet két egyenkint 500 koronás Goloschmidt Sándor adományából alakított tanulmányi ösztöndíjra. Az ösztöndíjra pályázhatnak aradvárosi felső kereskedelmi iskolát és az aradi állami fa- és fémpipari szakiskolát jó sikerrel végzett növendékek. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamarához címzett, egy koronás bélyeggel ellátott s a végbizonyítvánnyal felszerelt kérvények a folyamodóra illetékes iskola igazgatóságánál legkésőbb ez évi július hó 2 ikáig nyújtandók be, ahonnan is azok az igazgatóság véleményével fognak a kamarához áttétetni. Az ösztöndíj fele (250 K.) a nyertesnek az elutazás idejében, a másik fele pedig külföldön való tartózkodásának ideje alatt egy hónapon belül fog kiadatni. A kamarai elnökség.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, május 30.

Az utóbbi napok alatt a kedvező időjárás következtében a vetések sokat javultak.

A gabonaüzlet irányzata a jobb termés kiállításra ellanyhult.

Elkelet a mai piacon:

200 mm. buza	10.80—11.—
200 mm. tengeri	5.85—5.90
Zab	8.—
Arpa	7.80—
Rozs	7.50

Az árak ötvenkilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati beállítás.

Budapest, május 30.

Amerika 1/2-el olcsóbb Kínát korlátolt, vételkedv gyenge, 5 ezer mm. változatlan.

As árak 40 kilónkénti számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1911. októberre	11.08—11.09	11.16—11.17
Rozs 1911. októberre	9.18—9.19	9.21—9.22
Tengeri 1911. májusra	6.63—6.64	6.62—6.63
Zab 1911. októberre	7.78—7.79	7.74—7.75

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Május 31.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	111.30
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	191.25
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	79.80
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	91.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	194.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	218.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	151.—
Osztrák járadék papirban	92.25
Osztrák járadék ezüstbe	96.25
Osztrák járadék aranyban	116.—
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀	92.—
1880. évi osztrák államsorsjegy	162.—

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Máj. 30. —

Sertéselészeti szám: máj. hó 28. napján volt készlet 26862 darab máj. 27—28. napján elszállított 346 darab máj. 27—28. napján elszállított 90 darab. május 29. napjára maradt készletben: 26618 darab. A közötti sertés fizetési irányszata lanyha.]

Felolós szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerdán, május hó 31-én:

MŰSOR:

1. A ravasz Friciko. Humoros (mozgófénykép.)
2. Miriam, a megbolondult komédiás. Kacagató jelenetek.
3. Piros rózsza, fehér rózsza. Komikus (mozgófénykép.)
4. Iben Obed csoport marokkói tornászok.
5. Nagylelkű anya, dráma (mozgófénykép.)
6. Olga Ferra, óriási látványos mutatványai.
7. Asszonyi osel. Kacagató (mozgófénykép.)
8. A 2 Rewells, komikus tornászok remek mutatványai a nyujtón.

Kezdeté 8 és fél órakor.

Holnap csütörtökön világhattrakciók és új mozgófényképek előadása. Mr. ROBINS komikus zeneimitátor első fellépte.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szerda 1911. május 31-én:

1. Mozgófénykép-ujság. A hét világeseményei a helyszínen készült mozgófénykép felvételekben. Az Apollo színház állandó műsor-száma. — 2. A nagylelkűség jutalma. Dráma. — 3. Jenki új kalapja. Vigjáték, amerikai AB. kép. — 4. Művirág készítés. Tanulságos. Színes kép. — 5. A francia óriási repülőgép szerencsétlenség. Berteaux hadügyminiszter halála. Monis miniszterelnök megebesülése. — 6. Tamás meg akarja ütni a főnyereményt. Kacagató. — 7. Az alpesi vadász. Dráma. Schiller balladája után. — 8. A tuskés mellény. Komikus. — 9. Egy anya szíve. Dráma. Epizódok az amerikai polgárháborúból. Amerikai sláger. Szenzációs mozgófénykép. — 10. Maxi megönsül. Kacagató.

Előadások délután 6 órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill.,

IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Műsört ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

URANIA

mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, szerda 1911. május 31.

Fényes nagy műsor. 1. A fogadás. Bohózat. 2. A hattyu látványosság. 3. A bűn. Dráma. 4. Párnák között Humoros. 5. Az alpbachi vízesés. Természet után. 6. Az issy-les-moulineauxi katasztrófa. Berteaux miniszter halála. Helyszíni felvétel. 7. Az önfeláldozás. 1000 méter. Történelmi dráma XIV. Lajos idejéből. Irta Dickens. A szenzációs dráma szövegét minden látogató megkapja az Uránia színházban.

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

As előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

As előadásra bármikor be lehet menni.

Ruhatár. — Buffet.

As előadások tartama 2 óra.

NYILTÉR.*

Magyar és Lengyelcsidő művészársulat

Aradon, a „Royal“-kávéházban

(Boros Béni-tér) **31-én szerdán és Junius 1-én csütörtökön** este teljesen új műsorral **fényes előadást tart.**

Szabad bemenet! Fenntartott helyek!

Szives pártfogást kér

Deutsch L. Lipót,

2434

„Royal“-kávés.

Bevásárlásnál ügyeljen a fenti törv. bej. eredeti csomagolásra, hogy értéktelen utánzatot ne kapjon.

„CHANTECLER“

a legmegbízhatóbb és legkellemesebb hyg. férfívösz. 1 eredeti doboz (6 drb) tartállyal vagy anélkül K 2.50. 6841

Aradon kaphatók: Vojtek Kálmán gyógyszer-tárában, Vojtek és Weisz gyógyszerárnykereskedésében és Hegedűs Gyula pipere és illatszerekereskedésében.

Főraktár Magyarország és Ausztria részére:

DIAMANT ÉS MÉREI

Budapest, VII., Nefelejts-utca 15. Telefon 21—51.

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

Matrovița köfáragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

n. m.: portrékat természet és fénykép után, stromlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja legolcsóbb árárt. 4407

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

1874

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

Maidt és Schrod

angol urli divat és fehérnemű különlegességek üzlete

Arad, Andrássy-tér 17.

(Reinhardt-ház.)

Ajánljuk dusan felszerelt áruaktárunkat, hol valódi panamakalapok 18 kor.-tól. Girárdi kalapok 2 koronától divat mellények nagy választékban I-s fehér és sötét ingek 3. 50 kor.-tól, gallérok a legdivatosabb formákban. Harisnyák, kesztyűk, 2163 gummi, eső és porköpenyek nagy választékban.

Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765. Szabott árak

Műhely áthelyezés!

Tisztelettel értesítem ügyfeleimet, hogy

minta- és gazdasági gépasztalos műhelyemet

május hó 1-én Mikes Kelemen-utca 45-47. sz. alól Csutora-utca 31. (Mikes Kelemen-utca folytatása) helyeztem át.

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket

csillárokkal

együtt kedvező fizetési feltételek mellett szerel és szállít

KOCH DÁNIEL

villamoscsevegő és telefonberendezési vállalat

Arad, Deák Ferencz-u. 42.

V. 518/4. 1911. sz.

Arverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak fenti sz. végzése következtében Herbstein C. aradi cég javára 1200 korona tőkekövetelés, ennek 1911. évi február hó 28. napjától járó 6% kamatai és eddig 101 koronában megállapított költségek erejéig lefoglalt és 1680 korona 10 fillérre becsült üzleti berendezések és áruk Aradon, Thököly-tér 6. sz. házban 1911. évi június hó 6-ik napján délután 5 órakor nyilvános árverésen legtöbbet ígérő vevőnek elfognak adatni.

Arad, 1911. évi május hó 21-én.

Najmányi Béla, kir. bír. végrehajtó.

2424

Arverési hirdetmény.

Vb. Teszling Ferencz csődtömegéhez tartozó és az aradi törvényszék előtt 5532-1911. sz. a. érvényesített 3000 K-ás kétes követelés a fennállásra és behajt-hatóságra vonatkozó szavatosság nélkül ajánlati uton eladatnak.

A venni szándékozók 50 K. bant-pénzzel ellátott ajánlataikat 1911. június 2-ának déli 12 órájáig nálam nyújt-sák be.

Az ajánlatok felett a választmány 1911. június 2-án d. u. 3 órakor Mittler Izidor dr. vál. elnök irodájában tartandó választmányi ülésen fog határozni.

Nogáll Károly, aradi ügyvéd, tömeggondnok.

2417

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstnemlemben, Arad legnagyobb óra- és ékszertárára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstnemlemben, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban meg-vételnek vagy más tárgyra átcserehetőnek

TELEFON 438. TELEBON 438

hol úgy, mint eddig, készíték minden e szakmába vágó munkát gyorsan és pontosan, jutányos árak mellett.
Szíves pártfogást kér, tisztelettel

Kronberger István,

minta- és gazdasági gépasztalos. 2003

Ugyanott egy kukorica sorvető-gép szabadalom is eladó.

Telefon 688. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló-mester
Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázoló-munkákat legegyszerűbb kivitelől legdiszesebbig, továbbá természetes fautáztatásokat (floreozást) színes üvegekkel kirakott gipszfestést úgy helyben, mint vidéken.

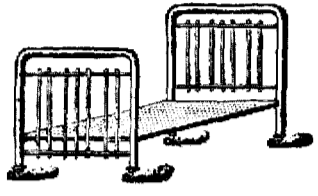
Pályázati hirdetmény.

Az aradvárosi felső kereskedelmi iskolában három új tanszék töltendő be: 1. francia-magyar (esetleg német) nyelvi, 2. keresk. és polit. számtan, 3. könyvvitel-keresk. lev.

Javadalmazása az első évben 1700 korona fizetés és 360 korona lakbér. A véglegesítés után a rendes tanár a szabályzatban megállapított illetményben részesül, s belép a nem állami tanárok országos nyugdíj-intézetébe. A pályázók kérvényüket

a felügyelő bizottsághoz címezzék és legkésőbb f. évi június 18. délig nyújtsák be az intézet igazgató-ságához.

Arad, 1911. évi május hó 29.
Varjassy Lajos s. k.
polgármester, felügy. biz. elnök.

VanFerenccsém a n. é. közönséget tisztelttel értesítem, hogy réz- és vasbutor gyáramat tetemesen megnagyobbítva rendeztem be Aradon, József főherceg-ut 11. sz. és Karolina-utcai sarokházba helyeztem át, ahol

réz- és vasbutorokat

Raktáron tartok rézgyakat, mosdóasztalokat és éjjeli szekrényeket márvány lappal, tollletek, ruhafogasokat és karnisokat és mindenféle rézárakat, vasbutorokat, sodrony ágybetéteket és kocsiléséket, gyermekágyakat és gyermekkocsikat, betegelő kocsikat, kerli berendezéseket, tűzmentes pénzszek-renyeket, vasrolokat, faredőnyöket és rolleleket önműködő hengerekkel, regókat és ruganyos árukat és különlegességeket. Elvállalok ezen szakmába vágó lakatos, kártyos és fényező munkákat, beren-dezek szállodákat, vendéglókat, kávéházakat, kórhá-zakat és intézeteket, ebédlő, háló- és nappali szoba-ka, ugyazintén bolti kirotoakat, réz karnis, nagy raktár azegletes és gumbólyú réz oszlopokból min-den méretben a legolcsóbb árakon. Vidéki megren-deléseket is pontosan teljesítek.

Tapszatalalmat külföldi gyárakban szereztem és így abban a kellemis helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönség igényeit minden tekintetben kiele-githetem. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtam illő tisztelttel

Gara Károly,
réz- és vasbutor gyáros
Ügynökök felvételnek minden irányban.

Tyükszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használatával, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részeket „Peppo”-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenelsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN” Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 421 2 korona.

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:
Hajós Árpád gyógyszer-tárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Moskovits

:: Anatomiai cipőgyár fiókja ::
ARAD, Szabadság-tér 18. sz.

Szabott egység- árak!	MEGNYILT	Szabott egység- árak!
10		10
13		13
17		17
22 kor.		22 kor.

Egységárak. Szabott árak.

Legszebb ernyők! Legjobb fűzők!

Varga D. Daninál kaphatók Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Ernyő javítások és áthuzások pontosan és gyorsan készíttetnek.

Deréktűzők méret után a legújabb formákban.

ARAD

Akt bört, gyümölcsöt, gabonát, butert,

Zongorát, stb.

Azonnal, vagy

rövid időn belül eladni óhajt,

akt üzletet, műhelyt, lakást, stb. kiadni kíván,

de német ná vevője, illetve bér-
lője,

igér gyorsan eredményhez jut,
ha az **Aradi**

Közöny kis hirdetési rova-
tát használja. Aki

összeállítás és ismeretség híján
házasítást, nevelőt, könyvelőt,

Zsellért, stb. keres, továbbá aki

iovat, kecskét, földet, házat, stb. ven-
ni, vagy eladni akar, ha hirdet,

özönvetet nap ajánlatot. A hirde-
tés a hirdetésre kész

nyerség.

Aki tévét ekoran számít és

pénzére nem akar mindenáron

ráérni,

óriás meglepetésben lesz része,

Ha mindenképp

igyeljen az apróhirdetéseit

részletesen összehátva, a hir-
detés

díjának beküldése mellett, az
„Aradi Közöny”-ben

elhelyezni a sikeres eredményt

több száz és száz eset igazolja,
így tehát

érdékelték az

Sürgősen

ez ügyben

intézkedni.

Árvaleány

Arad közelében levő szállodában, mint felirtnő felvétetik. Családi elbánás, valamint egyezség szerinti fizetésben részesül. Személyes bemutatkozás f. hó 31-én 9-10 óra között Fejér Gyula ur üzletében 2432

Ajánalom

a nagyérdemű közönség szives figyelmébe mosó és vasaló intézetemet, ugyiszintén mindennemű tisztítást elvállalok. Arad, Deák Ferenc-utca 7. Szabó Bálintné. 1062

Jó házkoszt

házban és házon kívül, valamint egy modernül berendezett szoba 2 ur részére kapható. Szives pártfogásért esedez Kohn Adolfné, Boros Béni-tér 7. 2088

Málna szörpöt

legfinomabb minőséget 5 kilo-grammos kannában 7¹/₂ koronáért bérmentve küld Gyógyszertár Nagyhalmágyon 2203

A Földián László-utcában

levő sarokház a melléképülettel együtt eladó — Ertekeketni Licker Viktor tulajdonosai Vajdahunyadon. 2364

2 jó erkölcsű fiú,

kik 2-3 közép iskolát végeztek tanulónak azonnal vagy a tanév végén nagyobb fizetéssel felvesszünk. Rosenblüh H. és Társa, Arad, Szabadság ér. 2411

Üzletemberek!

„Arad megyében egy jó forgalmu vegyes-kereskedés és korlátlan ital-méréssel bíró korsma helyiségek, lakházzal és melléképületekkel öreg-ségem miatt f. év július hó 1-től át vagy eladó. Czim a kiadóhiva-talban. 2379

Vizsgalapok

(elsőrendűek) százanként 95 fillérjével; vizsgai jutalomkönyvek nagy választékban kaphatók. Lzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsön-könyvtár, 80,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesztek egész könyvtárakat legmagasabb áron. Kerpel Izso könyv és papirkereskedése. Aradon. 1451

2 szobás lakások

Nádor-utca 14. szám alatt kiadók. 2350

Gyermektelen ház nesterpár

kerestetik, hol az asszony a lakás takarítását végezné, lakásért és fizetés mellett. Kik szobalányi minőségben hosszabb ideig szolgáltak előnyben részesülnek. Ajánlatokat „Tiszta” jellegre kérünk. 2402

Kiadó

4 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-helyiségekkel, villany-világítással ellátott, teljesen külön álló föld-szintes lakás azonnal, vagy május hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-cattal, száraz világos műhely, vagy raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 2346

Kiadó

Belvárosban új házban két négy szobás modern lakás, parkírozott udvarra néző teraszszal novemberre. Elő, fürdő és két szobából álló kerti lakás is kiadó. Telefon 464. 2278

Jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 6, 8, és 12 koronás havi bérletben megrendelhető az „Aradi égtelep” jéggyáranál Petőfi-u 7a. telefon 199 sz. 1823

Kerékpár

keveset használt, nagyon olcsón eladó Damjanich-utca 14. sz. 2433

Egy jó karban lévő

használt zongora olcsón eladó Közép-u. 24 sz. 2418

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz levélpapírok teljesen ép dobozokban 25% engedménnyel lesznek kiárulva Ingusz I. és Fia könyv és papirkereskedésében Andrassy-tér 16. Maurer-féle kilométer auto-mobil- és kerékpár térkép ára 60 fillér. 555

Jrodakisasszony,

ki írógépen is ír azonnal felvétetik Lukács, Luther Márton-utca 1. sz Jelentkezni d. e. 10-12 óráig. 2425

Egy nagyszabású italmérés

kezelésére egy intelligens, fiatal házaspár kerestetik. Sajátkezűleg írt ajánlatokat „biztos jövő” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 2423

0 leveles gyermekkerítésző

a magyar és német nyelvben tökéletesen jártas, zenéhez is ért, július 1-ére 2-3 gyermek mellé aján-kozik. I, II, III. és IV. elemiosztály tanítását is elvállalom. Vi-dékre is megyek. Becses ajánla-tok kéretnek már június 15-ére 20 sz. alatt a kiadóhivatalba. 2431

Éőkelő alkalmazást nyer

egy intelligens kereskedősegéd kézmű és rövidáru szakmából, aki a kirakatrendezéshez jól ért. Ajánlatokat „kirakatrendező” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 2423

Használt írógépek

gyárilag javított állapotban bámu-latos olcsó árban kiárulhattnak. Írógépezet Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Értesítem Arad város és vidéke hölgyközönségét, hogy még csak rövid ideig tartózkodok Ara-don s a még raktáron levő nagyválaszték

eredeti párisi trotteur női és leány kalapokat

melyek az utóbbi időben érkeztek, minden elfogadható áron kiárulom. 2284

Átalakításokat és javi-tásokat elfogadok.

Szives pártfogást kér

MAISON RITSCHER

Salacz-utca 1. sz.

6384—1911

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 39. §-a értelmében a folyó évi II. negyed adórészlet esedékességének határ-ideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. év II. negyed adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intéri díjal együtt, nemkülönben már szinte esedékes ipartestületi díj, egyházi adó illeték, vízszabá-lyozásiköltség, hadmentességi-díj, utadó és csatornázási költség tar-tozásait és munkás betegsegély-pénztári hozzájárulásait azonnal fizessék be, mert elenkező esetben a regibb díj- és adótarozásaik azonnal a f. évi II. negyed adórész-let pedig május hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a II. negyed adó-részletre nézve május hó 2 4-től kezd-ve a zálogolás fog megejitetni, s amennyiben ennek daczára az adó-és hadmentességi díj és egyéb hát-ralék járuléaival együtt a zálo-golás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnek, a le-foglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1911 évi május hó 15-én.

A városi adóhivatal.

Használt

Ólom

megvételre kerestetik

6463—1911 szám.

Hirdetmény.

Közírré teszük, hogy az 1911 évre elkészített tőkekamat és járadékadó, valamint aze zután járó állami általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstrom f. évi május hó 18 tól a város adóügyi osztályánál 8 napi közszemlére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásait és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adó nemmel már a mult évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótartozásukat az adókö yvecskébe történt bejegyzé-ét követő 15 nap alatt a m. kir. pénzügyigazgatóságnál előterjesztetik.

Arad, 1911 május hó 17-én.

A városi adóhivatal.

2537—1911. pm.

Hirdetmény

Mínt hogy a m. kir. földmívelés-ügyi miniszter ur 40512/VI. 2 --1911. sz. alatt f. évi április hó 26-án kelt határozatával a Gábor-düllőben léte itendő mezei közös düllőút céljaira a kisajátítási jogot Dobró Pál aradi lakos tulajdonát képező s az aradi 5617. sz. tjkvben 6461/a. hrsz. alatt felvett ingatlanra engedélyezte, Arad sz. kir. város közgazgatási bizottsága a 307/1911. sz. alatt kiadott határozatával a

kisajátítási eljárást az 1881. évi XLI. t.-c. 32. § a értelmében elrendelte, a kisajátítási eljárás fogantatására Steinhardt Mór elnökléte alatt Rosenberg Miksa dr., Szántay Béla és Angel István tagokból álló bizottságot kiküldölte és a kisajátítás és kártalanítás tárgyalására határnapul 1911. év június hó 21-ik napjának délelőtti 10 óráját Aradon, a városháza tanácstermébe kitűzte, ennél fogva a kisajátítási tervet és összeírást 1911. május 28-tól 1911. június hó 18-ig terjedő 15 napi közszemlére saját hivatalos helyiségemben kiteszem, a kitézött tárgyalásra az érdekelte feleket ezen hírdeménnyel megidézem.

A kisajátítási terv és összeíráshivatalomban a hivatalos órák alatt betekintheők.

A tárgyaláson minden tulajdonosnak jogában áll a kisajátítási terv ellen s a felajánlott ár ellen felszólalni é. kifogásait jegyzőkönyvbe vétetni. A megjelenés elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

A kisajátítás felett a kiküldött bizottság akkor is érdemlegesen határoz, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki sem jelenik meg.

Arad, 1911. május hó 24-én.

Varjassy,
pó gármester.

ad. 10386—1911. kh. sz.

Hirdetmény.

Közírré teszem, hogy 1911. április hó 18-án 7448—1911. k. h. sz. véghatározatommal elrendelt sertészárlatot ezennel feoldom.

Arad, 1911. évi május hó 23-án.

Sarlot,
főkapitány.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

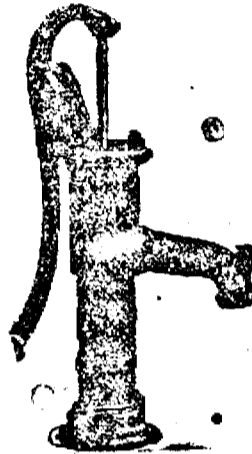
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községnek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéseért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely belvagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

11161—1911.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak rendelete nyomán ezennel közírré tesszük, hogy az acetylen gáz előállításáról és világítási vagy más célokra való felhasználásáról szóló 1906. évi július 28-án 78357/906. szám alatt kibocsátott szabályrendelet 7. §-ának 7. és 8. pontjait a kereskedelemügyi miniszter ur a m. kir. belügyminiszter urral egyetértőleg hatályon kívül helyezte s azok helyett a következőket rendelte:

7. A nyomás, mely alatt az acetylen a hordozható palaczkokban sűrítik, 17. 5 C foknál 15 légkörnyomást nem haladhat túl.

8. Minden palaczk vagy egyéb edény, a melyben sűrített acetylent forgalomba hoznak és eltartanak, az ugynevezett accumulátor rendszerűeket is ideértve, engedélyezés céljából 40 atmospha nyomással próbálandó ki. A palaczkok ugy készitendőek, hogy az igénybevétel 40 atmospha nyomásnál az igénybe vett keresztmetszet □ mm-re 8 kilogrammot meg ne haladjon.

A gyáros öt évenként a palaczkoknak 10% át kipróbáltatni tartozik. A kipróbálásnál néhány példányt szilárdsági vizsgálatnak kell alá vetni, s a palaczkok további ellenőrzését ennek a vizsgálatnak az eredményétől kell függővé tenni.

A kipróbálót Budapest székesfőváros területén az acetylen ipari vizsgálóbizottságnak erre kijelölt tagja, vidéken az illetékes ker. kir. iparfelügyelő teljesíti.

A jelen rendelet azonnal hatályba lép.

Arad, 1911. évi május 19.

A városi tanács.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA

NEZŐNYI TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZE

ARAD • SZABÓ VASVIZ PÁLYÁJA

NYOMJUK A LEGMODERNEBB ÉS
PERNEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
MÉG A LEGEGYSZERŰBB MŰKÖDTETŐ
ESZKÖZÖNKET RUDAK KÉSZÍTÉSÉRE.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

Városi és
megyei
telefon
819.

N é m e t h J.

Városi és
megyei
telefon
819.

festék, lakk- és olaj nagykereskedése.

Főüzlet: Lázár Vilmos-utca ARAD Fiók üzlet: Árpád-tér 5.

Fölhívom a tisztelt helybeli és vidéki nagyközönséget, hogy festék szükségletét addig ne szerezze, míg árjegyzékem át nem tekint.

Árjegyzék:

Kétszer főzött lenmagolaj firnisz	100 kiló	K. 140
Igen jól száradó alapozó firnisz		K. 100
Vajfinomságra őrölt olajfesték		K. 80
Fehér olajfesték		K. 100
Szürke olajfesték		K. 90
Minimum olajfesték		K. 90
Cineberpiros olajfesték		K. 130
Terpentin orosz		K. 84
Terpentin lengyel		K. 76

Nagy raktár

Linoleum és Bernstein padló
lakkokban.

Linoleum 1 kgr. doboz E jegyű	K. 2.00
Linoleum 1 kgr. doboz F jegyű	K. 1.60
Linoleum 1 kgr. doboz V jegyű	K. 1.30

Emál lakkok minden színben.

5, 3, 2, 1, 1/2, 1/4 kgr. dobozokban
kilónként 2 kor. 40 fill.

Ajánlom olajfesték helyett

színes kátrány festékeimet.

Kapható piros, zöld és barna színben, ke-
ritések, fa zsindelyes tetők, pöstkák és ólak
befestésére igen alkalmas.

Piros	Zöld	Barna
48 korona	56 korona	40 korona

Kátrányos tető lemezeket és elszigetelő
lemezeket szállítok minden vastagságban.

Cséplőgéptulajdonosoknak és
gépészeknek ajánlok

kazán festéket

minden színben, kilónként 5 koronáért.

Gép- és henger olajok árjegyzéke.

Valódi amerikai Vacuum henger- olaj, melynek használata a legmaga- sabb nyomású hengereknél nélkül- özhetetlen	100 kiló	K. 90
Meter hengerolaj		K. 70
Orosz baku vörös színű kenő olaj		K. 50
Belföldi kenő olaj		K. 40
Könnyű kenő olaj		K. 35
Sűrített gépkenőcs kiváló finom		K. 80
Sűrített gépkenőcs finom		K. 50
Kenő szappan vegytiszta		K. 56
Kocsi kenőcs kék és sárga kiváló finom		K. 18

Faggyu a napi árban.

Megrendelések a lehető leggyorsabban lesz-
nek elszállítva. 2381

Honi
ipar!

TURUL

Cipő

elismert

legjobb, legelegánsabb és legolcsóbb
hazai gyártmány.

„TURUL” cipőgyár r.-t., Temesvár.

A monarkia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár:

Üzletvezető: WEINBERGER EDE.

ARADON, Andrásy-tér. (Minorita-palota.)

130 saját kül- és belföldi fiókraktár.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

18.000 pár heti gyártás.

Modern lakások

Orczy-utca 8. szám alatt újonnan épült házban 2—3—4 szobás teljes confort berendezéssel ellátott lakások 1911 november 1-re **kiadók.**

Minden lakosztály előszobával, **központi melegvizi fűtéssel**, állandó melegvíz szolgáltatással, villany- és légszuszberendezéssel, a konyhákban fa- és légszusz takaréktűzhelyekkel, **angol öblögető asztalokkal** és **központi porszívó teleppel** van ellátva.

Jó száraz és világos souterén helyiségek. bútor vagy más raktár, esetleg műhely céljaira is kiadók. :: ::

Bővebb értesítést nyújt

Maszni János építészeti irodája. ::
Szent István-utca 7. szám.
2323

Szőlővédelemhez rézkénpor

garant. minőségben, eredeti árak mellett.

12010

Vojtek és Weisz

drogueria és parfümeria üzlete Aradon.

NE FOGADJON EL MA-A-ÁST!

Mindenki csak

Floor Polish-t

kérjen, mert a

Floor Polish butor beaszto fényesítő,
Floor Polish parketta és festett padló fényesítő,
Floor Polish bőr butor fényesítő,
Floor Polish linoleum fényesítő,
Floor Polish lózserszám puhító és fényesítő,
Floor Polish cement és mozaik fényesítő,
Floor Polish sok egyéb másra kitűnő szolgálatot tesz

Kapható öt színben: fehérben, sárgában, barnában, mahagoniban és feketében 4, 2 és 1 koronás, valamint 50 filléres dobozokban

Németh J.

festék nagykereskedésben

Aradon. Főüzlet: Lázár Vilmos-u.
Fióküzlet: Árpád-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 319. szám.

Vidéki megrendelések gyorsan és kielégítően lesznek elszállítva. 2383

Benoid Gyári Részvénytársaság

világítási, vízvezetési és központi
fűtési berendezések részére

Arad-Budapest-Temesvár.

Aláírási (Részvényjegyzési) IV.

A társaság az utóbbi években több új üzletágot vett fel u. m. vízvezetési, csatornázási, központi fűtési és szellőztetési berendezések elkészítését, melyek a világítás mellett a vállalat forgalmát annyira emelték, hogy ennek megfelelően az alaptőkét is emelnie kell, hogy a fokozott igényeknek eleget tehessen és a további fejlődés alapját is megvehesse.

E végből az igazgatóság javaslatára már az 1910. évi rendes közgyűlés elvileg elhatározta az alaptőkének 400.000 koronáról 800.000 koronára való fe emelését.

A társaság tehát újabb 400.000 korona alaptőke jegyzésére a T. C. részvényeseket és közönséget felhívja az 1910. évi április hó 30-ik napján tartott közgyűlés felbatalmazása alapján az igazgatóság által megállapított alábbi feltételek mellett:

1. Kibocsájtásra kerül újabb 2000 drb. 200 korona névértékű névre szóló részvény.
2. A kibocsájtási ár 210 korona és részvényenkint ezenfelül fizetendő 1 korona és 26 fillér bélyeg.
3. A befolyandó összegből 400.000 korona az alaptőke felemelése, 20.000 korona pedig a kibocsájtási költségek levonása után az általános tartalékalap növelésére fordíttatik.
4. A kibocsájtandó részvényekre a jegyzési zárhatáridő 1911. évi július hó 31 napjáig bezárólag állapíttatik.
5. A jegyzés alkalmával befizetendő minden jegyzett részvény után 71 korona és 26 fillér — további részleteket és azok befizetési határnapját az a közgyűlés fogja megállapítani, amelyen az igazgatóság a jegyzés sikerültéről jelentést tesz.

A jegyzések és befizetések teljesíthetők:

Aradon: az Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál.

2410

„ A Benoid Gyári R. T. pénztáránál (Pécskai-u. 14.)

Budapesten: A Benoid Gyári R. T. pénztáránál (Rákóczi-u. 30.)

Temesvárott: A Benoid Gyári R. T. pénztáránál (Hunyadi-u. 2.)

A befizetés egyszerre is történhetik.

6. A kitűzött határidőkön túl teljesített befizetések után 6% késedelmi kamat fizetendő.

7. Aki a befizetéseket a megállapított határidőkben nem teljesíti és a befizetést valamelyik részlet befizetésére kitűzött napon túl a hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 28 nap alatt sem pótolja, elveszti az általa befizetett összegeket, e mellett a részvénytőkének 5%-a erejéig felelős marad.

Ha a hátra ékos részleteket valamelyik aláíró a kitűzött zárhatáridő alatt be nem fizeti, az igazgatóságnak jogában áll az is, hogy ezeket a részvényjegyzéseket megsemmisítse és ezek helyett újabb részvényeket bocsásson ki és értékesítse, de nem a névértéken alól.

A megsemmisített részvényekre történt befizetések a tartalékalap javára esnek. (Alapszab. 5. és 6. §§.)

8. Az új részvények birtokosai a mindenkor befizetések napjától 1911. évi december hó 31-ig 6% kamatot élveznek és 1911. évi július hó 1-től kezdve gyakorolják a régi részvényekkel egyenlően a részvényesekkel megillető jogokat, kivéve az osztalékhoz való jogot, melyben ők csak, 1912. évi január hó 1-től kezdve részesülnek.

Arad, 1911. április hó 15 én.

Az igazgatóság.

Versenyen kívüli árak!

Selyem tafet-szoknya minden színben 5.50
Moire selyem-szoknya 3.90
Mosó alsószoknyák minden színben ... 1.60
Reformfűzők 3.50

Nyári keztyűk 20 krajcártól feljebb.

Remek szép réz karnis I 75 a kirakatban látható. Vitrage rud 15, 13, 25 krajcár.

Csipke maradékok félárban.

Fehér, fekete, krema, drapp csipkék és betétek 50% árleszállítással kiárúsítva, amíg ezen készlet tart. — Megtekinthető vételkenyszer nélkül.

Jól mosható ruhavásznak, remek színek, piros fehér és fekete is, métere 35 krajcár. Mosó delainek és cretonok legújabb mintákban 30 krajcártól feljebb.

Selyem batisztok, 150 minta, olyan mint a valódi selyem, métere 50 krajcár.

Feltűnő olcsóság! női hosszú lüszter-köpeny, tegethof, szürke és fekete színben 6.50 frt. Finomabb 8-9 frt.

Női felöltők, köpenyegek, kabátok fekete és színes a confectió osztály nagyobbítása miatt gyári árban árusíttatnak a míg a készlet tart.

Női ingek, corsettek, nadrágok és szoknyák chiffonból és batisztból nagy választékban.

Női- és leányka napernyők
:: minden nap érkeznek. ::

HOFFMANN SÁNDOR ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.

Kiszolgáláshoz 1 ügyes leány ajánlatát kérem — Tanulók 20 K. fizetéssel felvétetnek, csakis jobb családból 1901